

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2018/2067,**19. detsember 2018,****milles käsitletakse andmete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 15 kolmandat lõiku ja artikli 10a teist lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Käesolev määrus peaks jõustuma kiiremas korras, et võtta arvesse rahvusvahelise lennunduse süsinikdioksiidiheite kompenseerimise ja vähendamise süsteemi (CORSA) käsitlevaid rahvusvahelisi keskkonnakaitse standardeid ja soovituslikke tavasid (Chicago konventsiooni 16. lisa IV kõite esimene väljaanne), mille Rahvusvahelise Tsiivilennunduse Organisatsiooni (ICAO) nõukogu võttis vastu oma 214. istungjärgu kümnendal koosolekul 27. juunil 2018 ja mida on kavas hakata kohaldama alates 2019. aastast.
- (2) On vaja kehtestada tõendajate akrediteerimise eeskirjade üldreeglistik, millega tagatakse, et liidu kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi raames komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2066 ⁽²⁾ kohaselt esitatavaid käitajate ja õhusõiduki käitajate aruandeid tõendavad tõendajad, kel on tehniline pädevus neile usaldatud ülesannete sõltumatuks ja erapooletuks täitmiseks kooskõlas käesoleva määruse nõuete ja põhimõtetelega.
- (3) Komisjoni määruse (EL) nr 600/2012 ⁽³⁾ kohaldamisel saadud kogemused on näidanud, et akrediteerimis- ja tõendamiseeskirju on vaja täiustada, selgitada ja lihtsustada, et veelgi suurendada ühtlustamist ja tõhustada süsteemi. Seepärast on vaja teha määrusesse (EL) nr 600/2012 mitu muudatust. Selguse huvides tuleks kõnealune määrus asendada.
- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2006/123/EÜ ⁽⁴⁾ on kehtestatud üldine raamistik teenuste ja teenuseosutajate vaba liikumise hõlbustamiseks liidus, tagades samal ajal teenuste kõrge kvaliteedi. Liidu heitkogustega kauplemise süsteemiga seotud akrediteerimis- ja tõendamiseeskirjade ühtlustamine liidus peaks aitama luua konkurentsituru tõendajatele ja tagama samal ajal läbipaistvuse ning teabe käitajatele ja õhusõiduki käitajatele.
- (5) Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 15 rakendamisel on vajalik tagada koostoime ühelt poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 765/2008 ⁽⁵⁾ kehtestatud põhjaliku akrediteerimisraamistiku ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 768/2008/EÜ ⁽⁶⁾ asjaomaste sätete ning teiselt poolt liidu kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi eripära ja direktiivi 2003/87/EÜ tõhusta rakendamise seisukohast oluliste nõuete vahel. Määrust (EÜ) nr 765/2008 tuleks ka edaspidi kohaldada tõendajate akrediteerimisega seotud selliste

⁽¹⁾ ELTL 275, 25.10.2003, lk 32.

⁽²⁾ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012 (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni 21. juuni 2012. aasta määrus (EL) nr 600/2012, milles käsitletakse kasvuhoonegaaside heite- ja tonnkilomeetriaruannete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ (ELT L 181, 12.7.2012, lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta otsus nr 768/2008/EÜ toodete turustamise ühise raamistiku kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 93/465/EMÜ (ELT L 218, 13.8.2008, lk 82).

aspektide suhtes, mida käesolevas määruses ei käsitleta. Eelkõige tuleks tagada, et kui liikmesriigi tava kohaselt kasutatakse akrediteerimise asemel füüsilisest isikust töendajate sertifitseerimist, mille viib läbi kõnealuse liikmesriigi poolt kooskõlas määrusega (EÜ) nr 765/2008 selleks määratud riiklik asutus, esitab asjaomane liikmesriik dokumentaalsed tõendid selle kohta, et sellise asutuse usaldusväärsus on sama suur kui nendel riiklikel akrediteerimisasutustel, kes on edukalt läbinud vastastikuse hindamise, mille on korraldanud kõnealuse määruse artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus.

- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1221/2009 ⁽¹⁾ on keskkonnavaldkonna töendajatele ette nähtud sõltumatu ja erapooletu akrediteerimis- või litsentsimissüsteem. Ühtsuse huvides ning liikmesriikide ja ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks on asjakohane võtta arvesse kõnealuse ja käesoleva määruse koostoimet.
- (7) Tõendamis- ja akrediteerimissüsteem peaks vältima muude liidu õigusaktide kohaselt loodud menetluste ja organisatsioonide tegevuse tarbetut dubleerimist, mis suurendaks liikmesriikide või ettevõtjate halduskoormust. Seepärast on asjakohane ära kasutada parimaid tavasid, mis tulenevad nende harmoneeritud standardite kohaldamisest, mille on vastu võtnud Euroopa Standardikomitee komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1025/2012 ⁽²⁾ kohaselt esitatud taotluse põhjal, näiteks harmoneeritud standard, milles käsitletakse üldnõudeid vastavushindamisasutusi akrediteerivatele akrediteerimisasutustele, ning harmoneeritud standard, millega kehtestatakse kasvuhoonegaaside valideerimise ja tõendamise asutustele nõuded, millest tuleb lähtuda akrediteerimisel või muud liiki tunnustamisel (viited nimetatud standarditele on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*), ning dokumendist EA-6/03 ja muudest tehnilistest dokumentidest, mille on välja töötanud Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon või muud asutused.
- (8) Ühtlustatud eeskirjade kehtestamisel käitaja või õhusõiduki käitaja aruannete tõendamiseks ja töendajate akrediteerimiseks tuleb tagada, et aasta kohta vähem CO₂ heidet tekitavate käitajate ja rakendusmääruse (EL) 2018/2066 kohaselt väikeheiteketitajaks peetavate õhusõiduki käitajate ning liikmesriikide olemasolevate ressursside jaoks ei oleks koormus taotletavate eesmärkidega võrreldes ebaproportsionaalne.
- (9) Selleks et koostoimet võimalikult hästi ära kasutada ja võttes arvesse eelnevate võrdlusaluste ajakohastamiseks ja käitistele lubatud heitkoguse ühikute (edaspidi „LHÜd“) tasuta eraldamiseks kasutatavate andmete tõendamise olulisust, on asjakohane lisada andmete tõendamise ja töendajate akrediteerimise ühtlustatud eeskirjadesse komisjoni 19. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrusega (EL) .../... (millega määratakse kindlaks üleliidulised üleminekueskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaseks lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil ⁽³⁾) nõutavate võrdlusandmete aruannete ja uue osaleja andmete aruannete tõendamise eeskirjad.
- (10) Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 27 kohaselt võivad liikmesriigid arvata liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemist välja väikekäitised, mille suhtes kohaldatakse samaväärseid meetmeid, kui kõnealuses artiklis sätestatud tingimused on täidetud. Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 27a kohaselt võivad liikmesriigid arvata liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemist välja vähem kui 2 500 tonni heidet tekitavad käitised, kui kõnealuses artiklis sätestatud tingimused on täidetud. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada direktiivi 2003/87/EÜ artikli 27 või 27a kohaselt välja arvatud käitistel suhtes, välja arvatud juhul, kui liikmesriik otsustab seda teha.
- (11) Kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ V lisa põhimõtetega peaks töendaja külastama tegevuskohta, et kontrollida asjaomase käitise või õhusõiduki käitaja süsteemipiire, hinnata mõteseadmete ja seiresüsteemide tööd, teha küsitlusi ning teostada muid toiminguid. Töendaja võiks tegevuskoha külastusest loobuda üksnes teataval tingimustel.
- (12) Kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ V lisa põhimõtetega peaks töendaja rakendama riskipõhist lähenemisviisi, et jõuda arvamusele, mis tagab piisava kindluse, et heitkoguste või tonnkilomeetrite koondandmed ei ole oluliselt väärkajastatud ja et aruande saab tõendamisel rahuldavaks tunnistada. Kindlustase peaks olema seoses tehtud

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ (ELT L 342, 22.12.2009, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

⁽³⁾ *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.

tõendamistoimingute põhjalikkuse ja üksikasjalikkuse ning tõendaja arvamuse sõnastusega. Kui tõendamisprotsessi käigus saadud tulemused ja teave seda nõuavad, peaks tõendajal olema kohustus kohandada ühte või mitut tõendamistoimingut, et täita piisava kindluse saavutamiseks vajalikke nõudeid.

- (13) Selleks et mitte segi ajada pädeva asutuse ja tõendaja rolli, peaksid tõendaja tegevuskohustused olema selgesti määratletud. Tõendaja peaks võrdluspunktiks võtma pädeva asutuse kinnitatud seirekava ja hindama, kas kõnealune kava ja selles kirjeldatud menetlusi on õigesti rakendatud. Kui tõendaja avastab rakendusmääruse (EL) 2018/2066 nõuete rikkumise, peaks tõendaja olema kohustatud sellest rikkumisest tõendamisaruanDES teatama.
- (14) Käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tulemuslikuks tõendamiseks on vaja täielikult mõista käitaja või õhusõiduki käitaja tegevust. Tõendaja peaks tõendamistoiminguid teostama alles pärast seda, kui esialgsel hindamisel on kindlaks tehtud, et ta on pädev seda tegema. Selleks et saavutada tõendamistoimingute kõrge kvaliteet, tuleks välja töötada esialgse hindamise ühtlustatud eeskirjad, et teha kindlaks, kas tõendaja on pädev, sõltumatu ja erapooletu nõutavate tõendamistoimingute teostamiseks kooskõlas käesolevas määruses sätestatud eeskirjade ja põhimõtetega.
- (15) Asjakohase teabevahetuse tagamine käitaja või õhusõiduki käitaja ja tõendaja vahel on oluline igas tõendamisprotsessi osas, eelkõige lepingueelses etapis, tõendajapoolse strateegilise analüüsi teostamisel ja kogu tõendamise jooksul. On vaja luua ühtlustatud nõuded, millest käitaja või õhusõiduki käitaja ja tõendaja vahelises teabevahetuses alati juhindutakse.
- (16) Kõik tõendamistoimingud on tõendamisprotsessis omavahel seotud ja toimingute lõpuks peaks tõendaja andma välja tõendamisaruanDE, mis sisaldab tõendaja arvamust, mis on kooskõlas tõendamise käigus antud hinnanguga. Tuleks kehtestada ühtlustatud nõuded tõendamisaruanDEte koostamiseks ja tõendamistoimingute teostamiseks, et liikmesriikide tõendamisaruanDEd ja -toimingud vastaksid samadele standarditele.
- (17) Tõendamisprotsessi olulise osana analüüsitakse seda, kui tõenäoline on, et esitatud andmetes esineb olulist väärkajastamist, ning määratakse kindlaks, kuidas tõendaja peaks tõendamistoiminguid tegema. Seetõttu on tõendamisprotsessi iga element tugevasti seotud selliste väärkajastamiste riski käsitleva analüüsi tulemustega.
- (18) Tuleks kehtestada konkreetsed sätted õhusõiduki käitajate aruanDEte ja selliste kohtade käitajate aruanDEte tõendamiseks, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/31/EÜ⁽¹⁾.
- (19) Käitaja või õhusõiduki käitaja täpne ja tulemuslik aruanDElus kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta on oluline direktiivi 2003/87/EÜ rakendamiseks. Seire- ja aruanDElusprotsessi nõuetekohase toimimise tagamiseks peaks käitaja või õhusõiduki käitaja tegevuse jätkuv parandamine olema osa tõendaja tõendamistoimingutest.
- (20) Tõendamistoiminguid peaksid teostama ja tõendamisaruanDEid välja andma üksnes sellised tõendajad ja nende töötajad, kes on selleks pädevad. Tõendajad peaksid looma ja pidevalt täiustama siseprotsesse, mis tagavad selle, et kõik tõendamiseiga seotud töötajad on pädevad täitma neile usaldatud ülesandeid. Tõendaja pädevuse kindlakstegemise kriteeriumid peaksid olema kõigis liikmesriikides ühesugused ning need peaksid olema kontrollitavad, objektiivsed ja läbipaistvad.
- (21) Määruse (EÜ) nr 765/2008 alusel asutatud riiklik akrediteerimisasutus peaks olema volitatud akrediteerima ja välja andma ametlikku arvamust selle kohta, kas tõendaja on pädev teostama käesoleva määruse kohaseid tõendamistoiminguid, samuti peab asjaomane asutus olema volitatud võtma vastu haldusmeetmeid ja teostama tõendajate üle järelevalvet.
- (22) Tõendajatele kasutamiseks mõeldud vormid ja konkreetsed failivormingud aitavad ühtlustada tegevust liikmesriikide vahel ning tänu nendele välditakse eri meetodite kasutamist. Tõendajad peaksid kasutama komisjoni väljatöötatud vorme või konkreetsed failivorminguid. Kui liikmesriik on välja töötanud riiklikud vormid või failivormingu spetsifikatsioonid, peaksid need sisaldama vähemalt sama sisu, mis komisjoni välja töötatud vormid, et tagada ühtlustatud meetodite kasutamine.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

- (23) Liikmesriik, kelle arvates ei ole riikliku akrediteerimisasutuse asutamine või akrediteerimistoimingute teostamine majanduslikult otstarbekas ega jätkusuutlik, peaks saama pöörduda mõne muu liikmesriigi riikliku akrediteerimisasutuse poole. Üksnes sellistel riiklikel akrediteerimisasutustel, kes on edukalt läbinud vastastikuse hindamise, mille korraldab määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus, tuleks lubada teostada käesoleva määruse kohaseid akrediteerimistoiminguid.
- (24) Selliste riiklike akrediteerimisasutuste puhul, kes suudavad tõendada käesoleva määruse nõuete täitmist ja kes on juba edukalt läbinud vastastikuse hindamise, mille korraldab määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus, tuleks lugeda täidetuks riiklikele akrediteerimisasutustele kehtestatud menetlusnõuded, näiteks nõuded, mis käsitlevad riikliku akrediteerimisasutuse struktuuri, pädevuse tagamise menetluse kehtestamist, vajalike menetluste ja juhtimissüsteemi loomist ning teabe konfidentsiaalsuse tagamise korda, ning pärast käesoleva määruse jõustumist peaksid nad olema vabastatud uuest vastastikusest hindamisest. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/4/EÜ⁽¹⁾ tuleks avaliku sektori asutuste valduses olevas käitaja või õhusõiduki käitaja tõendatud aruandes sisalduv keskkonnateave läbipaistvuse tagamiseks avalikustada, kui teatavatest konfidentsiaalsusnõuetest ei tulene teisiti.
- (25) Tulemuslik koostöö riiklike akrediteerimisasutuste või vajaduse korral muude riiklike asutuste ja pädevate asutuste vahel on oluline kasvuhoonegaaside LHÜdega kauplemise süsteemi nõuetekohaseks toimimiseks ja tõendamise kvaliteedi üle järelevalve teostamiseks. Läbipaistvuse huvides on vaja tagada, et riiklikud akrediteerimisasutused või vajaduse korral muud riiklikud asutused ja pädevad asutused võtavad kasutusele tõhusad teabevahetusvahendid. Pädevate asutuste omavahelises ning pädevate asutuste ja riiklike akrediteerimisasutuste või muude riiklike asutuste vahelises teabevahetuses tuleks võimalikult rangelt tagada konfidentsiaalsus ja ametisaladuse hoidmine ning teavet peaks käsitlema kooskõlas liikmesriikides ja liidus kohaldatavate õigusaktidega.
- (26) Käesolev määrus hõlmab akrediteerimis- ja tõendamiseeskirjade täiustusi, mille puhul võetakse osaliselt arvesse rahvusvahelise lennunduse süsinikdioksiidiheite kompenseerimise ja vähendamise süsteemi (CORSA) käsitlevaid rahvusvahelisi keskkonnakaitse standardeid ja soovituslikke tavasid (Chicago konventsiooni 16. lisa IV kõite esimene väljaanne), mille Rahvusvahelise Tsiivilennunduse Organisatsiooni (ICAO) nõukogu võttis vastu oma 214. istungjärgu kümnendal koosolekul 27. juunil 2018. Samuti muudetakse direktiivist 2003/87/EÜ tulenevat kasvuhoonegaaside heite seire ja aruandluse määrust, et võtta arvesse rahvusvaheliste standardite ja soovituslike tavade esimest väljaannet, ning neid kahte õigusakti täiendatakse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 28c kohase delegeritud õigusaktiga.
- (27) Käesolevas määruses ette nähtud meetmed on kooskõlas kliimamuutuste komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse sätted direktiivi 2003/87/EÜ kohaselt esitatud aruannete tõendamise ning tõendajate akrediteerimise ja järelevalve kohta.

Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 765/2008 kohaldamist, täpsustatakse käesolevas määruses ka sätteid, milles käsitletakse tõendajate vastastikust tunnustamist ja riiklike akrediteerimisasutuste vastastikust hindamist vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 15.

Artikkel 2

Kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 14 kohastes aruannetes alates 1. jaanuarist 2019 tekkivate kasvuhoonegaaside heitekoguste ja tonnkilomeetrite kohta teatatud andmete tõendamisel ning selliste andmete tõendamisel, mis on olulised eelnevate võrdlusaluste ajakohastamiseks ja käitistele tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute (edaspidi „LHÜd“) kindlaksmääramiseks.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 41, 14.2.2003, lk 26).

Artikkel 3

Mõisted

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse lisaks direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 3 ja rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklis 3 esitatud mõistetele järgmisi mõisteid:

- 1) „avastamisrisk“ – risk, et tõendaja ei avasta olulist väärkajastamist;
- 2) „akrediteerimine“ – riikliku akrediteerimisasutuse kinnitus selle kohta, et tõendaja vastab harmoneeritud standarditega kehtestatud nõuetele määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 2 punkti 9 tähenduses ning käesolevas määruses sätestatud nõuetele, et käesoleva määruse kohaselt tõendada käitaja või õhusõiduki käitaja aruannet;
- 3) „tõendaja“ – juriidiline isik või muu õigussubjekt, kes teostab tõendamistoimingud vastavalt käesolevale määrusele ja kellel on tõendamisaruaande väljaandmise ajal määruse (EÜ) nr 765/2008 ja käesoleva määruse kohane riikliku akrediteerimisasutuse akrediteering, või füüsiline isik, kes on selleks muul viisil volitatud, ilma et see piiraks kõnealuse määruse artikli 5 lõike 2 kohaldamist;
- 4) „tõendamine“ – tõendaja poolt teostatavad toimingud tõendamisaruaande väljaandmiseks käesoleva määruse kohaselt;
- 5) „väärkajastamine“ – väljajätmine, moonutamine või viga käitaja või õhusõiduki käitaja esitatud andmetes, arvestamata mõõtemääramatust, mis on lubatud kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 12 lõike 1 punktiga a;
- 6) „oluline väärkajastamine“ – väärkajastamine, mis tõendaja arvates ületab üksikult või koos muude väärkajastamistega olulisustaseme või võib mõjutada käitaja või õhusõiduki käitaja aruaande käsitlemist pädeva asutuse poolt;
- 7) „käitaja või õhusõiduki käitaja aruanne“ – aastaheite aruanne, mille käitaja või õhusõiduki käitaja esitab kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artikli 14 lõikega 3, tonnkilomeetriaruanne, mille õhusõiduki käitaja esitab kooskõlas kõnealuse direktiivi artiklitega 3e ja 3f selleks, et taotleda LHÜde eraldamist, võrdlusandmete aruanne, mille käitaja esitab kooskõlas delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 4 lõikega 2, või aruanne, mille käitaja esitab kooskõlas kõnealuse määruse artikli 5 lõikega 2;
- 8) „akrediteerimisulatus“ I lisas osutatud tegevusalad, mille kohta akrediteeringut taotletakse või mille kohta see on antud;
- 9) „pädevus“ võime rakendada teadmisi ja oskusi toimingu teostamiseks;
- 10) „olulisustase“ – kvantitatiivne läviväärtus või künnis, millest ülalpool käsitab tõendaja väärkajastamisi üksikult või koos muude väärkajastamistega olulisena;
- 11) „kontrollisüsteem“ – käitaja või õhusõiduki käitaja riskianalüüs ja kõik kontrollimeetmed, mille käitaja või õhusõiduki käitaja on vastavalt asjaoludele kas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 59 või delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 11 kohaselt kehtestanud, dokumenteerinud ja rakendanud ning mida ta haldab, sealhulgas nende meetmete pidev juhtimine;
- 12) „kontrollimeetmed“ – toimingud või meetmed, mida käitaja või õhusõiduki käitaja on omariski vähendamiseks rakendanud;
- 13) „mittevastavus“ – üks järgmistest juhtudest:
  - a) käitaja heitearuande tõendamise korral käitaja tegu või tegevusetus, mis on vastuolus kasvuhoonegaaside heite loa ja pädeva asutuse kinnitatud seirekava nõuetega;
  - b) õhusõiduki käitaja heitearuande või tonnkilomeetriaruande tõendamise korral õhusõiduki käitaja tegu või tegevusetus, mis on vastuolus pädeva asutuse kinnitatud seirekava nõuetega;
  - c) käitaja poolt delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 4 lõike 2 punkti a kohaselt esitatud võrdlusandmete aruaande või kõnealuse määruse artikli 5 lõike 2 kohaselt esitatud uue osaleja andmete aruaande tõendamise korral käitaja tegu või tegevusetus, mis on vastuolus seiremetoodika kava nõuetega;
  - d) IV peatüki kohasel akrediteerimisel tõendaja tegu või tegevusetus, mis on vastuolus käesoleva määruse nõuetega;

- 14) „tegevuskoht“ – õhusõiduki käitaja heitearuande või tonnkilomeetriaruande tõendamisel asukoht, kus seireprotsess on määratletud ja kus seda juhitakse, sealhulgas asukohad, kus asjaomaseid andmeid ning teavet kontrollitakse ja säilitatakse;
- 15) „kontrollikeskkond“ – keskkond, kus sisekontrollisüsteem töötab, ning üldmeetmed, mida käitaja või õhusõiduki käitaja juhtkond võtab selleks, et tagada teadlikkus sellest sisekontrollisüsteemist;
- 16) „omarisk“ – käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes sisalduva näitaja tundlikkus väärkajastamiste suhtes, mis võivad olla olulised üksikult või koos muude väärkajastamistega, enne mis tahes seotud kontrollimeetmete mõju arvessevõtmist;
- 17) „kontrollirisk“ – käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes sisalduva parameetri tundlikkus väärkajastamiste suhtes, mis võivad olla olulised üksikult või koos muude väärkajastamistega ning mida ei saa kontrollisüsteemiga õigel ajal vältida ega avastada ja parandada;
- 18) „tõendamisrisk“ – omariski, kontrolliriski ja avastamisrisi hõlmav risk, et tõendaja esitab ebaõige arvamuse, kui käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes esineb olulisi väärkajastamisi;
- 19) „piisav kindlus“ – tõendaja arvamuses väljendatud kõrge, kuid mitte absoluutne kindlustase selle kohta, et tõendatavas käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes ei esine olulisi väärkajastamisi;
- 20) „analüütilised menetlused“ – andmetes esinevate kõikumiste ja suundumuste analüüs, sealhulgas seoste analüüs, kui seosed on vastuolus muu asjakohase teabega või kalduvad kõrvale prognoositud kogustest;
- 21) „tõendamise sisedokumendid“ – kõik sisedokumendid, mis tõendaja on koostanud selleks, et jäädvustada kõik käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamiseks teostatud toimingutega seotud dokumentaalsed tõendid ja põhjendused;
- 22) „ELi HKS-i juhtaudiitor“ – ELi HKS-i audiitor, kelle ülesanne on juhtida ja kontrollida tõendamisrühma, kes vastutab käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamise ja seda käsitleva aruande koostamise eest;
- 23) „ELi HKS-i audiitor“ – käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamise eest vastutava tõendamisrühma üksikliige, kes ei ole ELi HKS-i juhtaudiitor;
- 24) „tehniline ekspert“ – isik, kellel on teatavas valdkonnas üksikasjalikud erialateadmised, mis on vajalikud tõendamistoimingute teostamiseks III peatüki kohaldamisel ja akrediteerimistoimingute teostamiseks V peatüki kohaldamisel;
- 25) „kindlustase“ – kindlustase, mille tõendaja annab tõendamisaruaruande kohta ning mille aluseks on eesmärk vähendada tõendamisrisi vastavalt tõendamisülesande asjaoludele;
- 26) „assessor“ – riikliku akrediteerimisasutuse määratud isik, kes üksi või hindamisrühma liikmena hindab tõendajat käesoleva määruse alusel;
- 27) „peaassessor“ – assessor, kellele on antud üldine vastutus tõendaja hindamiseks käesoleva määruse alusel;
- 28) „võrdlusandmete aruanne“ – aruanne, mille käitaja esitab vastavalt delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 4 lõikele 2;
- 29) „uue osaleja andmete aruanne“ – aruanne, mille käitaja esitab vastavalt delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 5 lõikele 2.

Artikkel 4

Vastavuseeldus

Kui tõendaja tõendab oma vastavust asjaomastes määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 2 punktis 9 määratletud harmoneeritud standardites või nende osades sätestatud kriteeriumidele, millele on viidatud *Euroopa Liidu Teatajas*, eeldatakse tema vastavust käesoleva määruse peatükis II ja III sätestatud nõuetele, kui kohaldatavad harmoneeritud standardid hõlmavad neid nõudeid.

Artikkel 5

Akrediteerimise üldraamistik

Kui käesolevas määruses ei ole kehtestatud erisätteid riikliku akrediteerimisasutuse koosseisu ega akrediteerimisega seotud tegevuse ja nõuete kohta, kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 asjaomaseid sätteid.

II PEATÜKK

TÕENDAMINE

Artikkel 6

Tõendamise usaldusväärsus

Tõendatud heitearuanne, võrdlusandmete aruanne või uue osaleja andmete aruanne on kasutajate jaoks usaldusväärne. Selles kajastatakse tõepäraselt seda, mida seal väidetakse kajastavat või mida võib põhjendatult eeldada, et seal kajastatakse.

Käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamise protsess on tõhus ning usaldusväärne vahend kvaliteedi tagamise ja kontrolli menetluste toetamiseks ning pakub teavet, mille abil käitaja või õhusõiduki käitaja saab heitesiret ja aruandlust või LHÜde tasuta eraldamiseks oluliste andmete seiret ja aruandlust tõhustada.

Artikkel 7

Tõendaja üldkohustused

1. Tõendaja teostab tõendamise ja käesolevas peatükis kirjeldatud toimingud, et esitada tõendamisaruanne, kus piisava kindlusega järeldatakse, et käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes ei esine olulist väärkajastamist.
2. Tõendaja kavandab ja teostab tõendamist kutsealast skeptitsismi ilmutades ja mööndes, et võivad esineda asjaolud, mille tõttu võib käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes esitatud teabes olla olulist väärkajastamist.
3. Tõendaja teostab tõendamist üldsuse huvides ning käitajast või õhusõiduki käitajast ja direktiivi 2003/87/EÜ rakendamise eest vastutavatest pädevatest asutustest sõltumatult.
4. Tõendaja hindab tõendamise kestel seda, kas:
  - a) käitaja või õhusõiduki käitaja aruanne on täielik ja vastab kas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 X lisas või delegeeritud määruse (EL) .../... IV lisas kehtestatud nõuetele;
  - b) käitaja või õhusõiduki käitaja on tegutsenud kooskõlas kasvuhooonegaaside heite loa ja pädeva asutuse kinnitatud seirekava nõuetega, kui tegemist on käitaja heitearuande tõendamisega, ning pädeva asutuse kinnitatud seirekava nõuetega, kui tegemist on õhusõiduki käitaja heite- või tonnkilomeetriaruande tõendamisega;
  - c) käitaja on toiminud kooskõlas delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 8 kohase ja pädeva asutuse kinnitatud seiremetoodikakava nõuetega, kui tegemist on käitaja võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande tõendamisega;
  - d) käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes sisalduvates andmetes esineb olulisi väärkajastamisi;
  - e) on võimalik esitada teavet käitaja või õhusõiduki käitaja andmekäsitluse, kontrollisüsteemi ja seonduvate menetluste toetamiseks, et parandada nendega seotud seiret ja aruandlust.

Erandina punktist c hindab tõendaja, kas käitaja seiremetoodikakava vastab delegeeritud määruse (EL) .../... nõuetele, kui pädev asutus ei pea seiremetoodikakava enne võrdlusandmete aruande esitamist kinnitama. Kui tõendaja avastab, et seiremetoodikakava ei vasta delegeeritud määruse (EL) .../... nõuetele, muudab käitaja seiremetoodikakava kõnealuse määruse nõuetele vastavaks.

Käesoleva lõike punkti d kohaldamisel hangib tõendaja käitajalt või õhusõiduki käitajalt selget ja objektiivset tõendusmaterjali, mis kinnitab aruandes esitatud heitkoguste koguhulka, tonnkilomeetreid või LHÜde tasuta eraldamiseks olulisi andmeid, võttes arvesse kogu muud käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes esitatud teavet.

5. Kui tõendaja avastab, et käitaja või õhusõiduki käitaja ei täida rakendusmäärust (EL) 2018/2066 või delegeeritud määrust (EL) .../..., teatatakse sellest eeskirjade eiramisest tõendamisaruandes isegi juhul, kui pädev asutus on asjaomase seirekava või seiremetoodikakava kinnitanud.

6. Kui pädev asutus ei ole seirekava vastavalt rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklile 12 kinnitanud, kui see ei ole täielik või kui aruandlusperioodi jooksul on tehtud kõnealuse rakendusmääruse artikli 15 lõikes 3 või 4 osutatud olulisi muudatusi, mida pädev asutus ei ole kinnitanud, soovib töendaja käitajal või õhusõiduki käitajal hankida pädevalt asutuselt vajalik kinnitus.

Kui pädev asutus peab seiremetoodikakava enne delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 8 lõike 4 kohast võrdlusandmete aruande esitamist kinnitama ja seiremetoodikakava ei ole kinnitatud, see ei ole täielik või kui on tehtud kõnealuse määruse artikli 9 lõikes 5 osutatud olulisi muudatusi, mida pädev asutus ei ole kinnitanud, soovib töendaja käitajal hankida pädevalt asutuselt vajalik kinnitus.

Pärast pädeva asutuse kinnitust töendaja vastavalt kas jätkab, kordab või kohandab töendamistoiminguid.

Kui kinnitust ei ole saadud enne töendamisaruande väljaandmist, kannab töendaja sellest töendamisaruandest ette.

Artikkel 8

Lepingueelsed kohustused

1. Enne töendamisülesande võtmist hangib töendaja käitaja või õhusõiduki käitaja kohta põhjalikku teavet ja hindab, kas ta saab töendamise ette võtta. Selleks teeb töendaja vähemalt järgmist:

- a) hindab riske, mis kaasnevad käitaja või õhusõiduki käitaja aruande töendamisega vastavalt käesolevale määrusele;
- b) vaatab käitaja või õhusõiduki käitaja esitatud teabe läbi, et määrata kindlaks töendamise ulatus;
- c) hindab, kas ülesande täitmine jääb tema akrediteerimisulatusse;
- d) hindab, kas tal on olemas pädevus, töötajad ja ressursid, mis on vajalikud sellise töendamisrühma moodustamiseks, kes on võimeline toime tulema käitise või õhusõiduki käitaja tegevuse ja õhusõidukite keerukusega ning kas ta suudab töendamistoimingud nõutava aja jooksul edukalt lõpetada;
- e) hindab, kas ta on võimeline tagama, et tema käsutuses oleval võimalikul töendamisrühmal on vajalik pädevus ja isikud, keda on vaja selle konkreetse käitaja või õhusõiduki käitaja töendamistoimingute teostamiseks;
- f) määrab kindlaks iga ettenähtud töendamisülesande täitmiseks kuluva aja, mis on vajalik töendamise nõuetekohaseks teostamiseks.

2. Käitaja või õhusõiduki käitaja edastab töendajale kogu asjakohase teabe, mis võimaldab töendajal teostada lõikes 1 osutatud toimingud.

Artikkel 9

Töendamiseks kuluva aja määramine

1. Artikli 8 lõike 1 punktis f osutatud töendamisülesande täitmiseks vajaliku aja kindlaksmääramisel võtab käitaja arvesse vähemalt järgmist:

- a) käitise või õhusõiduki käitaja tegevuse ja õhusõidukite keerukus;
- b) teabe hulk ja vastavalt kas pädeva asutuse kinnitatud seirekava või seiremetoodikakava keerukus;
- c) nõutav olulisustase;
- d) käitaja või õhusõiduki käitaja andmekäsitluse ja kontrollisüsteemi keerukus ja täielikkus;
- e) kasvuhoonegaaside heitega seotud andmete, tonnkilomeetriandmete ja LHÜde tasuta eraldamiseks oluliste andmete ning teabe asukoht.

2. Töendaja tagab, et töendamislepinguga nähakse ette võimalus lepingus sätestatud ajavahemikku pikendada, kui leitakse, et lisaega on vaja strateegilise analüüsi, riskianalüüsi või muu töendamistoimingu teostamiseks. Lisaega võib vaja minna vähemalt järgmistes olukordades:

- a) töendamise jooksul ilmneb, et käitaja või õhusõiduki käitaja andmekäsitlus, kontrollimeetmed või logistika on keerukamad, kui algselt eeldati;

- b) tõendaja on tõendamise jooksul avastanud väärkajastamisi, mittevastavusi, puudulikke andmeid või vigu andmekogudes.
3. Tõendaja märgib kindlaksmääratud tõendamiseks kuluva aja tõendamise sisedokumentidesse.

Artikkel 10

Käitajalt või õhusõiduki käitajalt saadud teave

1. Enne strateegilise analüüsi tegemist ja muul ajal tõendamise jooksul esitab käitaja või õhusõiduki käitaja tõendajale kogu järgmise teabe:
- a) käitaja kasvuhoonegaaside heite luba, kui tegemist on käitaja heitearuande tõendamisega;
  - b) käitaja või õhusõiduki käitaja seirekava viimane versioon ning kõik muud asjakohased pädeva asutuse kinnitatud seirekava versioonid, sealhulgas tõendusmaterjal kinnituse kohta;
  - c) käitaja seiremetoodikakava viimane versioon ning kõik muud asjakohased seiremetoodikakava versioonid, sealhulgas vajaduse korral tõendusmaterjal kinnituse kohta;
  - d) käitaja või õhusõiduki käitaja andmekäsitluse kirjeldus;
  - e) vastavalt vajadusele kas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 59 lõike 2 punktis a või delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 11 lõikes 1 osutatud käitaja või õhusõiduki käitaja riskianalüüs ning üldise kontrollisüsteemi ülevaade;
  - f) vajaduse korral delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 7 lõike 2 punktis c osutatud mõõtemääramatuse lihtsustatud hindamine;
  - g) pädeva asutuse kinnitatud seirekavas või seiremetoodikakavas nimetatud menetlused, sealhulgas andmekäsitluse ja kontrollimeetmetega seotud menetlused;
  - h) vastavalt vajadusele kas käitaja või õhusõiduki käitaja aastaheite aruanne, tonnkilomeetriaruanne, võrdlusandmete aruanne või uue osaleja andmete aruanne;
  - i) vajaduse korral pädevale asutusele direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõike 21 kohaldamiseks varasemates eraldamistappides esitatud eelmiste eraldamisperioodide võrdlusandmete aruanded ja eelmiste aastate tootmistasemete aruanded;
  - j) vajaduse korral rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklis 33 osutatud proovivõtukava, mille pädev asutus on kinnitanud;
  - k) kui seirekava on aruandlusperioodi jooksul muudetud, siis kõik muudatused kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 16 lõikega 3;
  - l) vajaduse korral rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 69 lõikes 4 osutatud aruanne;
  - m) vastavalt kas eelmise aasta või eelmise võrdlusperioodi tõendamisaruanne, kui kõnealune tõendaja ei teostanud eelmisel aastal või võrdlusperioodil tõendamist sellele konkreetsele käitajale või õhusõiduki käitajale;
  - n) kogu asjakohane kirjavahetus pädeva asutusega, eelkõige teave seirekava või seiremetoodikakava muudatustega seotud teadete kohta;
  - o) teave andmebaaside ja andmeallikate kohta, mida on kasutatud seire teostamisel ja aruannete esitamisel, sealhulgas Eurocontrolist või muudest asjakohastest organisatsioonidest saadud teave;
  - p) kui tõendamine on seotud sellise käitise heitearuandega, kes säilitab kasvuhoonegaase maapõues direktiivi 2009/31/EÜ kohaselt lubatud säilituskohas, siis kõnealuse direktiiviga nõutav seirekava ja selle artikliga 14 nõutavad aruanded, mis hõlmavad vähemalt tõendatava heitearuande aruandlusperioodi;
  - q) vajaduse korral pädeva asutuse nõusolek käitise tegevuskoha külastustest loobumiseks vastavalt artikli 31 lõikele 1;
  - r) käitaja tõendusmaterjal, mis kinnitab seirekavas sätestatud määramistasandite mõõtemääramatuse läviväärtuste järgimist;
  - s) kogu muu tõendamise kavandamiseks ja teostamiseks vajalik asjakohane teave.
2. Enne kui tõendaja annab välja tõendamisaruanne, esitab käitaja või õhusõiduki käitaja tõendajale oma kinnitatud ja asutusesiselt valideeritud lõpliku aruanne.

*Artikkel 11***Strateegiline analüüs**

1. Tõendamise alguses hindab tõendaja tõendamisülesannete laadi, ulatust ja keerukust, teostades kõigi selliste toimingute strateegilise analüüsi, mis on asjakohased seoses käitise või õhusõiduki käitajaga.
2. Käitise või õhusõiduki käitaja tegevuse mõistmiseks kogub tõendaja vajalikku teavet, et hinnata, kas tõendamisrühm on tõendamise teostamiseks piisavalt pädev, et teha kindlaks, kas lepingus osutatud tõendamiseks kuluv aeg on õigesti määratud, ja et tagada tõendamisrühma suutlikkus vajalikku riskianalüüsi teha, ning vaatab selle teabe läbi. Kõnealune teave hõlmab vähemalt järgmist:
  - a) artikli 10 lõikes 1 osutatud teave;
  - b) nõutav olulisustase;
  - c) eelmiste aastate tõendamisel hangitud teave, kui tõendaja teostab tõendamist samale käitajale või õhusõiduki käitajale.
3. Kui tõendaja vaatab lõikes 2 osutatud teabe läbi, hindab ta vähemalt järgmist:
  - a) käitaja heitearuande tõendamisel rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklis 19 osutatud käitise kategooria ja kõnealuses käitises toimuv tegevus;
  - b) õhusõiduki käitaja heite- või tonnkilomeetriaruande tõendamisel õhusõiduki käitaja suurus ja laad, teabe jaotumine eri asukohtade vahel ning lendude hulk ja liik;
  - c) vastavalt vajadusele kas pädeva asutuse kinnitatud seirekava või seiremetoodikakava ning asjaomases seirekavas või seiremetoodikakavas kehtestatud seiremetoodika üksikasjad;
  - d) heiteallikate ja lähtevoogude laad, ulatus ja keerukus ning lisaks ka seadmed ja protsessid, millest heide, tonnkilomeetriandmed või LHÜde tasuta eraldamiseks olulised andmed tulenevad, sealhulgas vastavalt kas seirekavas või seiremetoodikakavas kirjeldatud mõõteseadmed, arvutustegurite ja muude algandmeallikate päritolu ja rakendamine;
  - e) andmekäsitus ning kontrollisüsteem ja -keskkond.
4. Kui tõendaja teeb strateegilist analüüsi, kontrollib ta järgmist:
  - a) kas talle on esitatud seirekava või seiremetoodikakava kõige uuem ja vajaduse korral pädeva asutuse kinnitatud versioon;
  - b) kas aruandlusperioodi jooksul on tehtud seirekavasse või võrdlusperioodil seiremetoodikakavasse muudatusi;
  - c) vastavalt asjaoludele see, kas punktis b osutatud muudatustest on pädevale asutusele vastavalt rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 15 lõikele 1 või artiklile 23 teatatud või kas pädev asutus on need kõnealuse rakendusmääruse artikli 15 lõike 2 kohaselt heaks kiitnud;
  - d) vastavalt asjaoludele see, kas punktis b osutatud muudatustest on pädevale asutusele vastavalt delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 9 lõikele 3 teatatud või kas pädev asutus on need muudatused kõnealuse määruse artikli 9 lõike 4 kohaselt heaks kiitnud.

*Artikkel 12***Riskianalüüs**

1. Tulemusliku tõendamise väljatöötamiseks, kavandamiseks ja rakendamiseks määrab tõendaja kindlaks järgmised elemendid ja analüüsib neid:
  - a) omariskid;
  - b) kontrollimeetmed;
  - c) kui punktis b osutatud kontrollimeetmed on rakendatud, siis nende meetmete tulemuslikkusega seonduvad kontrolliriskid.
2. Lõikes 1 osutatud elementide kindlaksmääramisel ja analüüsimisel võtab tõendaja arvesse vähemalt järgmist:
  - a) artikli 11 lõikes 1 osutatud strateegilise analüüsi tulemused;
  - b) artikli 10 lõikes 1 ja artikli 11 lõike 2 punktis c osutatud teave;
  - c) artikli 11 lõike 2 punktis b osutatud olulisustase.

3. Kui tõendaja avastab, et käitajal või õhusõiduki käitajal ei ole oma riskianalüüsis õnnestunud asjakohaseid oma-ega kontrolliriske kindlaks teha, siis teatab tõendaja sellest käitajale või õhusõiduki käitajale.

4. Kui see on tõendamise jooksul hangitud teabe kohaselt vajalik, siis vaatab tõendaja riskianalüüsi uuesti läbi ja muudab või kordab vajalikke tõendamistoiminguid.

Artikkel 13

Tõendamiskava

1. Tõendaja koostab tõendamiskava, mis vastab strateegilise analüüsi ja riskianalüüsi käigus hangitud teabele ja kindlaks tehtud riskidele ning mis sisaldab vähemalt järgmist:

- a) tõendamisprogramm, milles kirjeldatakse tõendamistoimingute laadi ja ulatust ning aega ja viisi, kuidas neid toiminguid teostatakse;
- b) testimiskava, milles määratakse kindlaks kontrollimeetmete testimise ulatus ja meetodid ning kontrollimeetmetega seotud menetlused;
- c) andmekogumiskava, milles määratakse kindlaks andmete kogumise ulatus ja meetodid seoses selliste andmepunktidega, mis on heite koondandmete aluseks käitaja või õhusõiduki käitaja heitearuandes, tonnkilomeetri koondandmete aluseks õhusõiduki käitaja tonnkilomeetriaruandes või LHÜde tasuta eraldamiseks oluliste koondandmete aluseks käitaja võrdlusandmete aruandes või uue osaleja andmete aruandes.

2. Tõendaja koostab lõike 1 punktis b osutatud testimiskava nii, et oleks võimalik kindlaks teha, mil määral saab toetuda asjakohastele kontrollimeetmetele artikli 7 lõike 4 punktis b, c, d või artikli 7 lõike 4 teises lõigus osutatud nõuetele vastavuse hindamisel.

Kui tõendaja määrab kindlaks andmete kogumise ulatuse ja toimingud kontrollimeetmete testimiseks, võtab ta arvesse järgmisi elemente:

- a) omariskid;
- b) kontrollikeskkond;
- c) asjaomased kontrollimeetmed;
- d) nõue, et tõendaja esitab arvamuse piisava kindlusega.

3. Kui tõendaja määrab kindlaks andmete kogumise ulatuse ja toimingud lõike 1 punktis c osutatud andmete kogumiseks, võtab ta arvesse järgmisi elemente:

- a) oma- ja kontrolliriskid;
- b) analüütiliste menetluste tulemused;
- c) nõue, et tõendaja esitab arvamuse piisava kindlusega;
- d) olulisustase;
- e) üksiku andmeelemendi mõju olulisus kogu andmekogumi suhtes.

4. Tõendaja koostab ja rakendab tõendamiskava nii, et tõendamisrisk on vähendatud vastuvõetava tasemeni piisava kindluse andmiseks selle kohta, et käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes ei esine olulisi väärkajastamisi.

5. Kui tõendaja leiab lisariske, mida on vaja vähendada, või kui tegelikke riske on algselt eeldatust vähem, ajakohastab ta tõendamise jooksul riskianalüüsi ja tõendamiskava ning kohandab tõendamistoiminguid.

Artikkel 14

Tõendamistoimingud

Tõendaja rakendab tõendamiskava ja kontrollib riskianalüüsi põhjal vastavalt kas pädeva asutuse kinnitatud seirekava või seiremetoodikakava rakendamist.

Selleks teostab tõendaja vähemalt põhjaliku testimise, mis koosneb analüüsimenetlustest, andmete tõendamisest ja seiremetoodika kontrollimisest, ning kontrollib järgmist:

- a) andmekäsitus ja andmevoos kasutatavad süsteemid, sealhulgas infotehnoloogiasüsteemid;
- b) kas käitaja või õhusõiduki käitaja kontrollimeetmed on nõuetekohaselt dokumenteeritud, rakendatud, hallatud ja tulemuslikud omariskide vähendamiseks;

- c) kas vastavalt seirekavas või seiremetoodikakavas loetletud menetlused on tulemuslikud omariskide ja kontrolliriskide vähendamiseks ja kas menetlused on rakendatud, piisavalt dokumenteeritud ja nõuetekohaselt hallatud.

Teise lõigu punkti a kohaldamisel jälgib tõendaja andmevoogu, järgides andmekäsitlustoimingute järjestust ja omavahelist mõju alates lähteandmetest kuni käitaja või õhusõiduki käitaja aruande koostamiseni.

Artikkel 15

Analüüsimenetlused

1. Tõendaja kasutab andmete usutavuse ja täielikkuse hindamiseks analüüsimenetlusi, kui omarisk, kontrollirisk ja käitaja või õhusõiduki käitaja kontrollimeetmete sobivus osutavad vajadusele selliseid analüüse teha.
2. Lõikes 1 osutatud analüüsimenetluste teostamisel hindab tõendaja esitatud andmeid, et teha kindlaks potentsiaalsed riskivaldkonnad ning seejärel valideerida ja kohendada kavandatud tõendamistoimingud. Tõendaja teeb vähemalt järgmist:
  - a) hindab kõikumiste ja suundumuste tõenäosust aja jooksul või võrreldavate elementide vahel;
  - b) selgitab välja vahetud võõrväärtused, ootamatud andmed ja andmelüngad.
3. Lõikes 1 osutatud analüüsimenetluste kohaldamisel teostab tõendaja järgmised menetlused:
  - a) koondandmeid käsitlevad esialgsed analüüsimenetlused enne artiklis 14 osutatud toimingute teostamist, et mõista esitatud andmete laadi, keerukust ja tähtsust;
  - b) koondandmeid ja nende aluseks olevaid andmepunkte käsitlevad üksikasjalikud analüüsimenetlused, et selgitada välja potentsiaalsed struktuursed vead ja vahetud võõrväärtused;
  - c) koondandmeid käsitlevad lõplikud analüüsimenetlused selle tagamiseks, et kõik tõendamisprotsessi jooksul avastatud vead on õigesti parandatud.
4. Kui tõendaja avastab võõrväärtusi, kõikumisi, suundumusi, andmelünki või andmeid, mis ei ole muu asjakohase teabega kooskõlas või mis märkimisväärselt erinevad eeldatud kogustest või määradest, küsib tõendaja käitajalt või õhusõiduki käitajalt selgitusi ning neid toetavat täiendavat asjakohast tõendusmaterjali.

Esitatud selgituste ja täiendava tõendusmaterjali põhjal hindab tõendaja mõju tõendamiskavale ja vajalikele tõendamistoimingutele.

Artikkel 16

Andmete tõendamine

1. Tõendaja tõendab käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes esitatud andmeid ning testib andmeid üksikasjalikult, sealhulgas jälgib neid tagasi kuni algallikatest saadud andmeteni, teostab andmete ristkontrolli väliste andmeallikatega, viib läbi võrdlusi, kontrollib läviväärtusi seoses nõuetekohaste andmetega ning teostab ümberarvutusi.
2. Osana lõikes 1 osutatud andmetõendusest ja võttes arvesse kinnitatud seirekava või seiremetoodikakava, sealhulgas kavas kirjeldatud menetlusi, kontrollib tõendaja järgmist:
  - a) käitaja heitearuande tõendamisel – käitise süsteemipiirid;
  - b) käitaja võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande kontrollimisel – käitise ja käitiseosade süsteemipiirid;
  - c) käitaja heitearuande, võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande tõendamisel – lähtevooge ja heiteallikaid käsitlevate andmete täielikkus, nagu on kirjeldatud pädeva asutuse kinnitatud seirekavas või seiremetoodikakavas;
  - d) õhusõiduki käitaja heite- ja tonnkilomeetriaruande tõendamisel – selliseid lende käsitlevate andmete täielikkus, mis kuuluvad selliste direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud lennutegevuste hulka, mille eest vastutab õhusõiduki käitaja, ning vastavalt ka heite- ja tonnkilomeetriandmete täielikkus;
  - e) õhusõiduki käitaja heite- ja tonnkilomeetriaruande tõendamisel – kooskõla aruandes esitatud andmete ning massi ja balansseeringu dokumentide vahel;

- f) õhusõiduki käitaja heitearuande tõendamisel – kooskõla lennutegevust sooritava õhusõiduki kogukütusekulu käsitlevate andmete ja selle õhusõiduki jaoks ostetud või muul viisil tarnitud kütust käsitlevate andmete vahel;
  - g) käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes esitatud koondandmete kooskõla lähteandmetega;
  - h) kui käitaja kasutas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 21 lõikes 1 osutatud meetodil põhinevat mõõtmist – mõõdetud väärtused, kasutades käitaja poolt vastavalt kõnealuse rakendusmääruse artiklile 46 tehtud arvutuste tulemusi;
  - i) andmete usaldusväärsus ja täpsus.
3. Lõike 2 punktis d osutatud lendude täielikkuse kontrollimiseks kasutab tõendaja õhusõiduki käitaja lennuliikluse andmeid, sealhulgas andmeid, mis on kogutud Eurocontrolist või muudest asjakohastest organisatsioonidest, kes võivad töödelda näiteks sellist lennuliiklusteavet, nagu on kättesaadav Eurocontrolile.

Artikkel 17

Seiremetoodika õige kohaldamise tõendamine

1. Tõendaja kontrollib pädeva asutuse poolt seirekavas kinnitatud seiremetoodika, sealhulgas selle konkreetsete üksikasjade nõuetekohast kohaldamist ja rakendamist.
2. Käitaja heitearuande tõendamisel kontrollib tõendaja rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklis 33 osutatud ning pädeva asutuse kinnitatud proovivõtukava nõuetekohast kohaldamist ja rakendamist.
3. Käitaja võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande tõendamisel kontrollib tõendaja, kas seiremetoodikakavas määratletud andmete kogumise ja seire metoodikat kohaldatakse õigesti, sealhulgas järgmist:
  - a) kas kõik andmed heite, sisendite, väljundite ja energiavoogude kohta on kooskõlas delegeeritud määruse (EL) .../... I lisas osutatud süsteempiiridega eri käitiseosade vahel õigesti jagatud;
  - b) kas andmed on täielikud ning kas on esinenud andmelünki või topeltarvestust;
  - c) kas tootepõhiste võrdlusaluste puhul põhinevad tootmistasemed delegeeritud määruse (EL) .../... I lisas loetletud tootemääratluste nõuetekohasel kohaldamisel;
  - d) kas soojuspõhise võrdlusaluse käitiseosade, kaugkütte käitiseosade, kütusepõhise võrdlusaluse käitiseosade ja protsessiheite käitiseosade tootmistasemed on vastavalt toodetud toodetele ning kooskõlas Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10b lõike 5 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega käitiseosadega õigesti seostatud.
4. Kui ülekantud CO₂ on kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikliga 49 maha arvatud või ülekantud N₂O ei ole kõnealuse määruse artikli 50 kohaselt arvesse võetud ning ülekantud CO₂- või N₂O-kogust on mõõtnud nii ülekandev kui ka vastuvõttev käitis, kontrollib tõendaja, kas mõlemas käitises mõõdetud väärtuste erinevusi saab selgitada mõõtesüsteemide mõõtemääramatusega ja kas mõlema käitise heitearuandes on kasutatud mõõdetud väärtuste õiget aritmeetilist keskmist.

Kui kummaski käitises mõõdetud väärtuste erinevusi ei saa selgitada mõõtesüsteemide mõõtemääramatusega, siis kontrollib tõendaja, kas mõõdetud väärtuste erinevuste ühtlustamiseks tehti korrigeerimisi, kas need korrigeerimised olid konservatiivsed ja kas pädev asutus on kõnealused korrigeerimised kinnitanud.

5. Kui komisjoni määruse (EL) nr 601/2012 artikli 12 lõike 3 kohaselt peavad käitajad lisama seirekavasse täiendavaid elemente, mis on vajalikud komisjoni otsuse 2011/278/EL⁽¹⁾ artikli 24 lõike 1 nõuete täitmiseks, kontrollib tõendaja komisjoni määruse (EL) nr 601/2012 artikli 12 lõikes 3 osutatud menetluste nõuetekohast kohaldamist ja rakendamist. Seda tehes kontrollib tõendaja samuti, kas käitaja on esitanud pädevale asutusele aruandlusperioodi 31. detsembriks teabe kõigi kavandatud või rakendatud muudatuste kohta seoses käitise võimsuse, tootmistaseme ja käitamisega.

⁽¹⁾ Komisjoni 27. aprilli 2011. aasta otsus 2011/278/EL, millega määratakse kindlaks kogu liitu hõlmavad üleminekueskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaste tasuta aastekvootide ühtlustatud eraldamiseks (ELT L 130, 17.5.2011, lk 1).

*Artikkel 18***Puuduvate andmete täiendamiseks kasutatud meetodite tõendamine**

1. Kui pädeva asutuse kinnitatud seirekavas ettenähtud meetodeid on kasutatud puuduvate andmete täiendamiseks vastavalt rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklile 66, kontrollib tõendaja, kas kasutatud meetodid olid konkreetses olukorras asjakohased ja kas neid kohaldati õigesti.

Kui käitaja või õhusõiduki käitaja on saanud pädevalt asutuselt kinnituse, et ta võib kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikliga 66 kasutada muid kui esimeses lõigus osutatud meetodeid, kontrollib tõendaja, kas kinnitatud meetodit on õigesti kohaldatud ja kas see on nõuetekohaselt dokumenteeritud.

Kui käitaja või õhusõiduki käitaja ei saa pädeva asutuse kinnitust õigel ajal, kontrollib tõendaja, kas käitaja või õhusõiduki käitaja kasutatud meetod puuduvate andmete täiendamiseks tagab, et heitkoguseid ei ole alahinnatud ja et see meetod ei vii oluliste väärkajastamiseni.

2. Tõendaja kontrollib käitaja või õhusõiduki käitaja poolt rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklis 66 osutatud andmete puudumise vältimiseks rakendatud kontrollimeetmete tulemuslikkust.

3. Kui võrdlusandmete aruannetes või uute osalejate andmete aruannetes esines andmelünki, kontrollib tõendaja, kas seiremetoodikakavas on sätestatud meetodid andmelünkade täitmiseks vastavalt delegeeritud määruse (EL) .../... artiklile 12, kas need meetodid olid konkreetses olukorras asjakohased ja kas neid kohaldati õigesti.

Kui seiremetoodikakavas ei ole sätestatud kohaldatavat andmelünkade täitmise meetodit, kontrollib tõendaja, kas käitaja kasutatud puuduvate andmete kompenseerimise meetod põhineb mõistlikel tõenditel, ja tagab, et delegeeritud määrusega (EL) .../... nõutavaid andmeid ei ole alahinnatud.

*Artikkel 19***Mõõtemääramatuse hindamine**

1. Kui rakendusmääruses (EL) 2018/2066 nõutakse, et käitaja näitaks tegevusandmete ja arvutustegurite mõõtemääramatuse läviväärtuste järgimist, kinnitab tõendaja mõõtemääramatuse taseme arvutamisel kasutatud teabe kehtivust, nagu on sätestatud kinnitatud seirekavas.

2. Kui käitaja rakendab rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklis 22 osutatud seiremetoodikat, mis ei põhine määramistasanditel, kontrollib tõendaja järgmist:

- a) kas käitaja on mõõtemääramatust hinnanud ja selle kvantifitseerinud, tõendades, et rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 22 punkti c kohane kasvuhoonegaaside heite aastataseme nõutav üldine mõõtemääramatuse läviväärtus on saavutatud;
- b) kas mõõtemääramatuse hindamiseks ja kvantifitseerimiseks kasutatud teave on kehtiv;
- c) kas mõõtemääramatuse hindamiseks ja kvantifitseerimiseks kasutatud üldmeetod on kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 22 punktiga b;
- d) kas on esitatud tõendusmaterjal, et rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 22 punktis a osutatud seiremeetodite tingimused on täidetud.

3. Kui delegeeritud määruses (EL) .../... nõutakse, et käitaja teostaks mõõtemääramatuse lihtsustatud hindamise, kinnitab tõendaja hindamiseks kasutatud teabe kehtivust.

*Artikkel 20***Andmete kogumine**

1. Kui tõendaja kontrollib artikli 14 punktides b ja c osutatud kontrollimeetmete ja -menetluste vastavust või teostab artiklites 15 ja 16 osutatud kontrollid, võib ta kasutada käitajale eriomaseid andmekogumismeetodeid, kui andmete kogumine on riskialalüüsi põhjal põhjendatud.

2. Kui tõendaja avastab andmete kogumise käigus mittevastavuse või väärkajastamise, nõuab tõendaja, et käitaja või õhusõiduki käitaja selgitaks mittevastavuse või väärkajastamise peamisi põhjusi, et hinnata mittevastavuse või väärkajastamise mõju esitatud andmetele. Kõnealuse hindamise tulemuste põhjal teeb tõendaja kindlaks, kas täiendavad tõendamistoimingud on vajalikud, kas andmekogumise ulatust on vaja suurendada ja missugust andmekogumi osa peab käitaja või õhusõiduki käitaja parandama.

3. Tõendaja dokumenteerib artiklites 14–17 osutatud kontrollide tulemused ning täiendavate andmekogumiste üksikasjad tõendamise sisedokumentides.

Artikkel 21

Tegevuskoha külastused

1. Tõendaja külastab tõendamisprotsessi jooksul sobival ajal üks või mitu korda tegevuskohta, et hinnata mõõteseadmete ja seiresüsteemide tööd, korraldada küsitlusi, teostada käesolevas peatükis nõutavaid toiminguid ning koguda piisavat teavet ja tõendusmaterjali, mis võimaldab tõendajal otsustada, kas käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes esineb olulisi väärkajastamisi või mitte.

2. Käitaja või õhusõiduki käitaja tagab tõendajale pääsu oma tegevuskohtadesse.

3. Käitaja heitearuande tõendamisel külastab tõendaja tegevuskohta ka selleks, et hinnata käitise süsteemiipiire ning lähtevoogusid ja heiteallikaid käsitlevate andmete täielikkust.

4. Käitaja võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande tõendamisel külastab tõendaja tegevuskohta ka selleks, et hinnata käitise ja käitiseosade süsteemiipiire ning lähtevoogusid, heiteallikaid ja tehnilisi ühendusi käsitlevate andmete täielikkust.

5. Käitaja heitearuande, võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande tõendamisel otsustab tõendaja riskianalüüsi põhjal, kas täiendavate tegevuskohtade külastused on vajalikud ning kas andmekäsitluse ja kontrollimeetmete olulisi etappe teostatakse muudes asukohtades, näiteks ettevõtte peakontoris ja muudes eemal asuvates kontorites.

Artikkel 22

Väärkajastamiste, mittevastavuste ja nõuete rikkumise käsitlemine

1. Kui tõendaja avastab tõendamise jooksul väärkajastamisi, mittevastavusi või vastavalt kas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... nõuete rikkumise, teavitab ta sellest õigeaegselt käitajat või õhusõiduki käitajat ja nõuab asjaomaste paranduste tegemist.

Käitaja või õhusõiduki käitaja parandab iga väärkajastamise ja mittevastavuse, millest talle teatatakse.

Kui on avastatud rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... nõuete rikkumine, teavitab käitaja või õhusõiduki käitaja sellest pädevat asutust ning heastab rikkumise põhjendamatu viivitusega.

2. Tõendaja dokumenteerib kõik väärkajastamised, mittevastavused või rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... nõuete rikkumised, mis käitaja või õhusõiduki käitaja on tõendamise jooksul parandanud, tõendamise sisedokumentides ja märgib need kui lahendatud väärkajastamised, mittevastavused ja rikkumised.

3. Kui käitaja või õhusõiduki käitaja ei ole enne tõendamisaruaruande väljaandmist parandanud väärkajastamisi või mittevastavusi, millest tõendaja on talle lõike 1 kohaselt teatanud, palub tõendaja käitajal või õhusõiduki käitajal selgitada mittevastavuse või väärkajastamise peamisi põhjusi, et hinnata mittevastavuste või väärkajastamiste mõju esitatud andmetele.

Tõendaja teeb kindlaks, kas parandamata väärkajastamistel, üksikult või koos muude väärkajastamistega, on oluline mõju esitatud heite või tonnkilomeetrite koondandmetele või LHÜde tasuta eraldamiseks olulistele andmetele. Väärkajastamiste olulisuse hindamisel võtab tõendaja arvesse väärkajastamise ulatust ja laadi ning lisaks ka nende ilmumise konkreetseid asjaolusid.

Tõendaja hindab, kas parandamata mittevastavustel, üksikult või koos muude mittevastavustega, on mõju esitatud andmetele ja kas see viib olulise väärkajastamiseni.

Kui käitaja või õhusõiduki käitaja ei ole enne tõendamisaruaande väljaandmist rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... nõuete rikkumist vastavalt lõikele 1 heastanud, hindab tõendaja, kas heastamata rikkumisel on mõju esitatud andmetele ja kas see viib olulise väärkajastamiseni.

Tõendaja võib pidada väärkajastamisi oluliseks isegi siis, kui need väärkajastamised, üksikuna või koos muude väärkajastamistega, jäävad allapoole artiklis 23 sätestatud olulisustaset ning kui see on põhjendatud väärkajastamiste ulatust ja laadi ning nende ilmumise konkreetseid asjaolusid arvestades.

Artikkel 23

Olulisustase

1. Heitearuande hindamisel on olulisustase 5 % tõendataval aruandlusperioodil teatatud koguheitest järgmiste käitiste puhul:
  - a) rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 19 lõike 2 punktis a osutatud A-kategooria käitised ja kõnealuse rakendusmääruse artikli 19 lõike 2 punktis b osutatud B-kategooria käitised;
  - b) õhusõiduki käitajad, kelle aastaheide on kuni 500 kilotonni fossiilset CO₂.
2. Heitearuande hindamisel on olulisustase 2 % tõendataval aruandlusperioodil teatatud koguheitest järgmiste käitiste puhul:
  - a) rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 19 lõike 2 punktis c osutatud C-kategooria käitised;
  - b) õhusõiduki käitajad, kelle aastaheide on üle 500 kilotonni fossiilset CO₂.
3. Õhusõiduki käitajate tonnkilomeetriaruannete tõendamisel on olulisustase 5 % tõendataval aruandlusperioodil esitatud tonnkilomeetriandmetest kokku.
4. Võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande tõendamisel on olulisustase 5 % järgmisest teatatud koguväärtusest:
  - a) kui andmed on seotud heitega – käitise koguheide;
  - b) kui andmed on seotud mõõdetava soojuse andmetega – mõõdetava soojuse netokoguse impordi ja toodangu summa, kui see on asjakohane;
  - c) imporditud ja käitises toodetud heitgaaside koguste summa, kui see on asjakohane;
  - d) iga asjaomase tootepõhise võrdlusaluse käitiseosa tootmistase eraldi.

Artikkel 24

Tõendamise leidudel põhinevad järeldused

Tõendamist lõpule viies ja tõendamise jooksul hangitud teavet kontrollides teeb tõendaja järgmist:

- a) kontrollib käitajalt või õhusõiduki käitajalt saadud lõplike andmeid, sealhulgas neid, mida on tõendamise jooksul saadud teabe põhjal korrigeeritud;
- b) vaatab üle käitaja või õhusõiduki käitaja põhjendused erinevuste kohta lõplike andmete ja eelnevalt esitatud andmete vahel;
- c) vaatab läbi hindamistulemused, et teha kindlaks, kas vastavalt asjaoludele pädeva asutuse kinnitatud seirekava või seiremetoodikakava ning selles kirjeldatud menetlusi on õigesti rakendatud;
- d) hindab, kas tõendamisrisk on piisavalt väike, et tagada piisav kindlus;
- e) tagab, et tõendusmaterjali on kogutud piisavalt, et esitada piisava kindlusega arvamus selle kohta, et aruandes ei esine olulisi väärkajastamisi;
- f) tagab, et tõendamisprotsess on täielikult dokumenteeritud tõendamise sisedokumentides ja et tõendamisaruaandes saab esitada lõpliku otsuse.

Artikkel 25

Sõltumatu ülevaatus

1. Enne tõendamisaruaande väljaandmist edastab tõendaja tõendamise sisedokumentid ja tõendamisaruaande sõltumatule ülevaatajale.

2. Sõltumatu ülevaataja ei tohi olla teostanud ühtegi neist tõendamistoiminguid, mida ta üle vaatab.
3. Sõltumatu ülevaatamine hõlmab kogu käesolevas peatükis kirjeldatud ja tõendamise sisedokumentides märgitud tõendamisprotsessi.

Sõltumatu ülevaataja teostab ülevaatuset, veendumaks et tõendamisprotsess on kooskõlas käesoleva määrusega, et artiklis 41 osutatud tõendamistoimingute menetlused on õigesti läbi viidud ning et on kohaldatud nõuetekohast kutsealast hoolikust ja otsustusvõimet.

Sõltumatu ülevaataja hindab ka seda, kas kogutud tõendusmaterjal on piisav selleks, et tõendaja võiks tõendamisaruaande piisava kindlusega välja anda.

4. Kui ilmnevad asjaolud, mille tõttu tuleb tõendamisaruaandest pärast ülevaatuset muuta, vaatab sõltumatu ülevaataja üle ka need muudatused ja vastava tõendusmaterjali.
5. Tõendaja volitab nõuetekohaselt isiku, kes kinnitab tõendamisaruaande, mis põhineb sõltumatu ülevaataja järeldustel ja tõendamise sisedokumentides esitatud tõendusmaterjalil.

Artikkel 26

Tõendamise sisedokumendid

1. Tõendaja valmistab ette ja koostab tõendamise sisedokumendid, mis sisaldavad vähemalt järgmist:
  - a) teostatud tõendamistoimingute tulemused;
  - b) strateegiline analüüs, riskianalüüs ja tõendamiskava;
  - c) tõendaja arvamust toetav piisav teave, sealhulgas nende otsuste põhjendused, mis on tehtud selle kohta, kas avastatud väärkajastamistel on või ei ole oluline mõju esitatud heiteandmetele, tonnkilomeetriandmetele või LHÜde tasuta eraldamiseks olulistele andmetele.
2. Lõikes 1 osutatud tõendamise sisedokumendid koostatakse nii, et artiklis 25 osutatud sõltumatu ülevaataja ja riiklik akrediteerimisasutus saaksid hinnata, kas tõendamine on teostatud kooskõlas käesoleva määrusega.

Tõendaja lisab pärast tõendamisaruaande artikli 25 lõike 5 kohast kinnitamist sõltumatu ülevaatuset tulemused tõendamise sisedokumentidesse.

3. Pädeva asutuse taotluse korral teeb tõendaja talle kättesaadavaks tõendamise sisedokumendid, et pädeval asutusel oleks tõendamist lihtsam hinnata.

Artikkel 27

Tõendamisaruanne

1. Tõendaja annab tõendamise jooksul kogutud teabe põhjal käitajale või õhusõiduki käitajale välja tõendamisaruaande iga tõendatud heitearuande, tonnkilomeetriaruande, võrdlusandmete aruaande või uue osaleja andmete aruaande kohta. Tõendamisaruanne sisaldab vähemalt ühte tulemust järgmistest:
  - a) tõendatud aruanne on tunnustatud rahuldavaks;
  - b) käitaja või õhusõiduki käitaja aruanne sisaldab olulisi väärkajastamisi, mida ei parandatud enne tõendamisaruaande väljaandmist;
  - c) tõendamise ulatus on artikli 28 kohaselt liiga piiratud ja tõendaja ei saanud hankida piisavat tõendusmaterjali, et anda välja piisava kindlusega arvamus selle kohta, et aruaandes ei esine olulisi väärkajastamisi;
  - d) mittevastavused üksikult või koos muude mittevastavustega ei anna piisavat selgust ega luba tõendajal piisava kindlusega väita, et käitaja või õhusõiduki käitaja aruaandes ei esine olulisi väärkajastamisi;
  - e) kui pädev asutus ei pea seiremetoodikakava kinnitama, siis delegeeritud määruse (EL) .../... nõuete rikkumine ei anna piisavat selgust ega luba tõendajal piisava kindlusega väita, et võrdlusandmete aruaandes või uue osaleja andmete aruaandes ei esine märkimisväärsed väärkajastamisi.

Esimese lõike punkti a kohaldamisel võib käitaja või õhusõiduki käitaja aruaande tunnustada rahuldavaks üksnes juhul, kui käitaja või õhusõiduki käitaja aruaandes ei esine olulisi väärkajastamisi.

2. Käitaja või õhusõiduki käitaja esitab pädevale asutusele tõendamisaruande koos käitaja või õhusõiduki käitaja asjaomase aruandega.
3. Tõendamisaruanne sisaldab vähemalt järgmisi elemente:
  - a) selle käitaja või õhusõiduki käitaja nimi, kelle aruannet tõendati;
  - b) tõendamise eesmärgid;
  - c) tõendamise ulatus;
  - d) viide käitaja või õhusõiduki käitaja aruandele, mida tõendati;
  - e) kriteeriumid, mida kasutati käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamiseks, sealhulgas vajaduse korral luba ja vastavalt asjaoludele kas pädeva asutuse kinnitatud seirekava või seiremetoodikakava versioonid ning iga kava kehtivusaeg;
  - f) kui tõendati võrdlusandmete aruannet, mis on vajalik LHÜde eraldamiseks ajavahemikuks 2021–2025, ning pädev asutus ei ole nõudnud seiremetoodikakava kinnitamist, kinnitus selle kohta, et tõendaja on seiremetoodikakava kontrollinud ning see vastab delegeeritud määruse (EL) .../... nõuetele;
  - g) kui tegemist on käitaja või õhusõiduki käitaja heitearuande tõendamisega, siis heite või tonnkilomeetrite koondandmed direktiivi 2003/87/EÜ I lisas osutatud iga tegevusala kohta ja iga käitise või õhusõiduki käitaja kohta;
  - h) kui tegemist on võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande tõendamisega, siis võrdlusperioodi iga aasta kohta iga käitiseosa aastase tootmistaseme ja käitiseosaga seostatud heite tõendatud koondandmed;
  - i) tõendamisele kuulunud aruandlus- või võrdlusperiood;
  - j) käitaja või õhusõiduki käitaja, pädeva asutuse ja tõendaja vastutusala;
  - k) tõendaja arvamus;
  - l) kõigi selliste avastatud väärkajastamiste ja mittevastavuste kirjeldus, mida ei parandatud enne tõendamisaruande väljaandmist;
  - m) tegevuskohtade külastuste kuupäevad ja neid teostanud isikute nimed;
  - n) teave selle kohta, kas mõnest tegevuskoha külastusest loobuti, ning selle põhjus;
  - o) kõik rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... nõuete rikkumised, mis on tõendamise jooksul ilmsiks tulnud;
  - p) kui puuduvate andmete täiendamiseks valitud meetodile ei saanud õigel ajal pädeva asutuse heakskiitu vastavalt artikli 18 lõikele 1, siis kinnitus selle kohta, kas kasutatud meetod on konservatiivne ja kas see viib või ei vii oluliste väärkajastamisteni;
  - q) arvamus selle kohta, kas andmelünkade täitmiseks vastavalt delegeeritud määruse (EL) .../... artiklile 12 kasutatud meetod viib oluliste väärkajastamisteni;
  - r) kui tõendaja on täheldanud muutusi käitise võimsuses, tootmistasemes ja käitamises, mis võivad mõjutada käitisele LHÜde eraldamist ja millest ei ole pädevale asutusele aruandlusperioodi 31. detsembriks kooskõlas komisjoni otsuse 2011/278/EL artikli 24 lõikega 1 teatatud, siis nende muutuste kirjeldus ja asjakohased märkused;
  - s) vajaduse korral parandussoovitused;
  - t) käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamisse kaasatud ELi HKS-i juhtaudiitori, sõltumatu ülevaataja ja vajaduse korral ELi HKS-i audiitori ja tehnilise eksperdi nimed;
  - u) kuupäev ja tõendaja nimel volitatud isiku allkiri ja nimi.
4. Tõendaja kirjeldab väärkajastamisi, mittevastavusi ja rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... nõuete rikkumist piisavalt üksikasjalikult, et käitaja või õhusõiduki käitaja ning ka pädev asutus mõistaksid järgmist:
  - a) väärkajastamise, mittevastavuse või rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... nõuete rikkumise ulatus ja laad;
  - b) miks väärkajastamisel on oluline mõju või mitte;

- c) millisele elemendile väärkajastamine käitaja või õhusõiduki käitaja aruandes viitab või millisele elemendile mittevastavus seirekavas või seiremetoodikakavas viitab;
- d) millise rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... artikliga on nõuete rikkumine seotud.
5. Kui heite- või tonnkilomeetriaruannete tõendamisel nõuab liikmesriik, et lisaks lõikes 3 kirjeldatud elementidele esitaks tõendaja tõendamisprotsessi kohta teavet, ning kui see teave ei ole vajalik tõendaja arvamusel mõistmiseks, võib käitaja või õhusõiduki käitaja tõhususe kaalutlustel esitada selle täiendava teabe pädevale asutusele tõendamisaruandest eraldi mingil muul kuupäeval, ent mitte hiljem kui sama aasta 15. mail.

Artikkel 28

Ulatuse piiramine

Tõendaja võib otsustada, et artikli 27 lõike 1 punktis c osutatud tõendamise ulatus on liiga piiratud mis tahes järgmises olukorras:

- a) puuduvad andmed, mille tõttu tõendaja ei saa hankida nõutavat tõendusmaterjali, et vähendada tõendamiskõikumise riski tasemeni, mis on vajalik piisava kindlustaseme tagamiseks;
- b) pädev asutus ei ole seirekava kinnitanud;
- c) seirekava või seiremetoodikakava ei ole piisavalt ulatuslik või selge, et tõendamise kohta otsus teha;
- d) käitajal või õhusõiduki käitajal ei ole õnnestunud teha kättesaadavaks piisavalt teavet, et tõendaja saaks tõendamise ellu viia;
- e) kui delegeeritud määruse (EL) .../... kohaselt või liikmesriigi nõudel tuli seiremetoodikakava enne võrdlusandmete aruande esitamist pädeva asutuse poolt kinnitada ning pädev asutus ei ole kõnealust kava enne tõendamise algust kinnitanud.

Artikkel 29

Parandamata ebaoluliste mittevastavuste käsitlemine

1. Tõendaja hindab vajaduse korral, kas käitaja või õhusõiduki käitaja on parandanud rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 69 lõikes 4 osutatud nõuete kohaselt mittevastavused, millele on osutatud eelmise seireperioodiga seotud tõendamisaruanDES.

Kui käitaja või õhusõiduki käitaja ei ole neid mittevastavusi vastavalt rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 69 lõikele 4 parandanud, kaalub tõendaja, kas see suurendab või võib suurendada väärkajastuste riski.

Tõendaja teatab tõendamisaruanDES, kas käitaja või õhusõiduki käitaja on kõnealused mittevastavused lahendanud.

2. Tõendaja märgib tõendamise sisedokumentidesse, millal ja kuidas on käitaja või õhusõiduki käitaja avastatud mittevastavused tõendamise jooksul lahendanud.

Artikkel 30

Seire- ja aruandlusprotsessi täiustamine

1. Kui tõendaja on avastanud valdkondi, mida saaks käitaja või õhusõiduki käitaja tegevuses seoses käesoleva lõike punktidega a–e täiustada, lisab ta tõendamisaruanDESse parendusettepanekud, mis on seotud käitaja või õhusõiduki käitaja tegevusega seoses kõnealuste punktidega:

- a) käitaja või õhusõiduki käitaja riskianalüüs;
- b) andmekäsitluse ja kontrollimeetmete arendamine, dokumenteerimine, rakendamine ja haldamine ning kontrollisüsteemi hindamine;

- c) andmekäsitluse ja kontrollimeetmetega seotud menetluste arendamine, dokumenteerimine, rakendamine ja haldamine ning muud menetlused, mille käitaja või õhusõiduki käitaja peab rakendusmääruse (EL) 2018/2066 või delegeeritud määruse (EL) .../... artikli 11 lõike 2 kohaselt kehtestama;
- d) heite- või tonnkilomeetriandmete seire ja aruandlus, sealhulgas seoses kõrgemate määramistasandite saavutamise, riskide vähendamise ning seire ja aruandluse tõhustamisega;
- e) andmete seire ja aruandlus võrdlusandmete aruannete ja uue osaleja andmete aruannete jaoks.

2. TõendamisaruanDES esitatud parandusettepanekutele järgneval aastal tõendamist tehes kontrollib tõendaja, kas ja kuidas on käitaja või õhusõiduki käitaja parandusettepanekuid rakendanud.

Kui käitaja või õhusõiduki käitaja ei ole kõnealuseid ettepanekuid rakendanud või ei ole neid õigesti rakendanud, hindab tõendaja mõju, mis sellel on väärkajastamise ja mittevastavuste riskile.

Artikkel 31

Lihtsustatud tõendamine käitise puhul

1. Erandina artikli 21 lõikest 1 ning juhul, kui pädev asutus selle kooskõlas käesoleva artikli teise lõiguga heaks kiidab, võib tõendaja otsustada, et käitistesse külastusi ei tehta. Selline otsus tehakse riskianalüüsi tulemuste põhjal ja pärast seda, kui on kindlaks tehtud, et kõigile asjakohastele andmetele on tõendajal kaugjuurdepääs ning et komisjoni kehtestatud tingimused tegevuskoha külastusest loobumiseks on täidetud. Tõendaja teatab sellest käitajale ilma põhjendamatu viivitusega.

Käitaja esitab pädevale asutusele taotluse, milles ta palub pädeval asutusel tõendaja otsuse tegevuskoha külastusest loobumise kohta heaks kiita.

Pädev asutus otsustab käitaja taotluse põhjal, kas kiita tõendaja otsuse tegevuskoha külastusest loobumise kohta heaks, võttes arvesse kõiki järgmisi elemente:

- a) tõendaja esitatud teave riskianalüüsi tulemuste kohta;
- b) teave selle kohta, et asjakohastele andmetele on kaugjuurdepääs;
- c) tõendusmaterjal selle kohta, et lõikes 3 kehtestatud nõudeid kõnealuse käitise suhtes ei kohaldata;
- d) tõendusmaterjal selle kohta, et tingimused tegevuskoha külastusest loobumiseks on täidetud.

2. Tegevuskoha külastusest loobumiseks ei ole vaja lõikes 1 osutatud pädeva asutuse heakskiitu rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 47 lõikes 2 osutatud vähese heitega käitiste puhul.

3. Tõendaja külastab tegevuskohta alati, kui:

- a) tõendaja tõendab käitaja heitearuannet esimest korda;
- b) tõendaja ei ole külastanud tegevuskohta kahel aruandlusperioodil, mis eelnevad vahetult käesolevale aruandlusperioodile;
- c) aruandlusperioodi jooksul on seirekavas tehtud märkimisväärseid muudatusi, sealhulgas neid, millele on osutatud rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 15 lõikes 3;
- d) kui tõendatakse käitaja võrdlusandmete aruannet või uue osaleja andmete aruannet.

4. Lõike 3 punkti c ei kohaldata, kui aruandeperioodil tehtud ainus muudatus on rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 15 lõike 3 punktis h osutatud arvutusteguri standardväärtuse muutus.

Artikkel 32

Tegevuskoha külastusest loobumise tingimused

Artikli 31 lõikes 1 osutatud tingimused tegevuskoha külastusest loobumiseks on järgmised:

- 1) tõendamine on seotud rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 19 lõike 2 punktis a osutatud A-kategooria käitise või kõnealuse rakendusmääruse artikli 19 lõike 2 punktis b osutatud B-kategooria käitise, mille puhul
  - a) käitises on ainult üks rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 19 lõike 3 punkti c kohane lähtevoog, mis on maagaas, või üks või mitu minimaalset lähtevoogu, mis liidetuna ei ületa rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklis 19 minimaalsetele lähtevoogudele sätestatud läviväärtust;
  - b) maagaasiseire toimub kommerts mõõtmise kaudu, mille suhtes kohaldatakse asjakohast õiguslikku korda kommertsarvestite kontrollimiseks ja mis vastab kohaldatava määramistasandiga seotud nõutavatele mõõtemääramatuse tasemetele;
  - c) kohaldatakse ainult maagaasi arvutustegurite standardväärtusi;
- 2) tõendamine on seotud rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 19 lõike 2 punktis a osutatud A-kategooria käitise või kõnealuse rakendusmääruse artikli 19 lõike 2 punktis b osutatud B-kategooria käitise, mille puhul
  - a) käitises on ainult üks lähtevoog, mis on ilma protsessiheiteta kütus, ja see kütus on kas ilma vaheladustamiseta otse käitises põletatav tahkekütus või vedel- või gaaskütus, mida võidakse vaheladustada;
  - b) lähtevooga seotud tegevusandmete seireks kasutatakse ühte järgmistest meetoditest:
    - i) kommerts mõõtmine, mille suhtes kohaldatakse asjakohast õiguslikku korda kommertsarvestite kontrollimiseks ja mis vastab kohaldatava määramistasandiga seotud nõutavatele mõõtemääramatuse tasemetele;
    - ii) üksnes arveandmetel põhinev meetod, mille puhul võetakse vajaduse korral arvesse varude muutusi;
  - c) kohaldatakse ainult arvutustegurite standardväärtusi;
  - d) pädev asutus on vastavalt rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklile 13 andnud käitisele loa kasutada lihtsustatud seirekava;
- 3) tõendamine on seotud rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 47 lõikes 2 osutatud väikeste heitkogustega käitisega ning kohaldatakse punkti 2 alapunkte a kuni c;
- 4) tõendamine on seotud mehitamata tegevuskohas asuva käitise, mille puhul
  - a) mehitamata tegevuskoha kaugmõõdetud andmed saadetakse otse muusse asukohta, kus kõiki andmeid töödeldakse, hallatakse ja säilitatakse;
  - b) sama isik vastutab kõnealuse tegevuskoha kogu andmehalduse ja andmete säilitamise eest;
  - c) käitaja või labor on juba vastavalt rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklile 60 arvesteid kohapeal kontrollinud ning käitaja esitatud allkirjastatud dokument või kuupäevatempliga tõendav fotomaterjal näitab, et käitise tegevuskohas ei ole pärast kõnealust kontrolli toimunud mõõtmise või käitamise seotud muutusi.
- 5) tõendamine on seotud kauge või ligipääsmatu tegevuskohaga, eelkõige avamerekäitise, mille puhul
  - a) andmed, mis tegevuskohal kogutakse ja edastatakse otse muusse asukohta, kus kõiki andmeid töödeldakse, hallatakse ja säilitatakse, tagades nende hea kvaliteedi, on suurel määral tsentraliseeritud;
  - b) käitaja või labor on juba vastavalt rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklile 60 arvesteid kohapeal kontrollinud ning käitaja esitatud allkirjastatud dokument või kuupäevatempliga tõendav fotomaterjal näitab, et käitise tegevuskohas ei ole pärast kõnealust kontrolli toimunud mõõtmise või käitamise seotud muutusi.

Punkti 2 võib kohaldada ka juhul, kui lisaks kõnealuse punkti alapunktis a osutatud lähtevoole kasutab käitis üht või mitut minimaalset lähtevoogu, mis liidetuna ei ületa rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artiklis 19 minimaalsetele lähtevoogudele sätestatud läviväärtust.

*Artikkel 33***Lihtsustatud tõendamine õhusõiduki käitaja puhul**

1. Erandina käesoleva määruse artikli 21 lõikest 1 võib tõendaja otsustada loobuda tegevuskoha külastusest rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 55 lõikes 1 osutatud väikeheitetekitaja juurde, kui tõendaja on jõudnud riskianalüüsi põhjal järeldusele, et tal on kogu asjakohasele teabele kaugjuurdepääs.
2. Kui õhusõiduki käitaja kasutab kütusekulu määramiseks rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 55 lõikes 2 esitatud lihtsustatud vahendeid ning esitatud andmed on saadud neid vahendeid kasutades ja sõltumatult õhusõiduki käitaja esitatud andmetest, võib tõendaja riskianalüüsi põhjal käesoleva määruse artiklites 14, 16, artikli 17 lõikes 1 ja artikli 17 lõikes 2 ning artiklis 18 osutatud kontrolle mitte teostada.

*Artikkel 34***Lihtsustatud tõendamiskavad**

Kui tõendaja kasutab lihtsustatud tõendamiskava, dokumenteerib ta selliste kavade kasutamise põhjendused tõendamise sisedokumentides ja lisab tõendusmaterjali selle kohta, et lihtsustatud tõendamiskavade kasutamise tingimused on täidetud.

III PEATÜKK

TÕENDAJATELE ESITATAVAD NÕUDED*Artikkel 35***Sektoripõhine akrediteerimisulatus**

Tõendaja annab tõendamisaruaande välja üksnes käitajale või õhusõiduki käitajale, kelle tegevus kuulub sellise I lisas osutatud tegevusala alla, mille kohta on tõendajale antud akrediteering vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 ja käesoleva määruse sätetele.

*Artikkel 36***Jätkuva pädevuse tagamise kord**

1. Tõendaja kehtestab ja dokumenteerib pädevuse tagamise korra ning rakendab ja haldab seda selle tagamiseks, et kõik töötajad, kellele on usaldatud tõendamistoimingute teostamine, on pädevad neile määratud ülesandeid sooritama.
2. Lõikes 1 osutatud pädevuse tagamise korra osana määrab tõendaja kindlaks ja dokumenteerib vähemalt järgmised aspektid ning rakendab ja haldab neid:
  - a) üldised pädevuskriteeriumid kõigile tõendamistoiminguid teostavale töötajatele;
  - b) konkreetset pädevuskriteeriumid tõendamistoiminguid teostava tõendaja iga ülesande jaoks, eelkõige ELi HKSi audiitorile, ELi HKSi juhtaudiitorile, sõltumatule ülevaatajale ja tehnilisele eksperdile;
  - c) meetod, millega tagatakse kõigi tõendamistoiminguid teostavate töötajate jätkuv pädevus ja töötulemuste korrapärase hindamine;
  - d) kord, millega tagatakse tõendamistoiminguid teostavate töötajate pidev koolitamine;
  - e) kord, kuidas hinnatakse, kas tõendamisülesanne kuulub tõendaja akrediteerimisulatusse ja kas tal on pädevus, personal ja ressursid, mis on vajalikud tõendamisrühma valimiseks ja tõendamistoimingute edukaks lõpuleviimiseks nõutava ajavahemiku jooksul.

Esimese lõigu punktis b osutatud pädevuskriteeriumid on eriomased igale akrediteerimisulatusse, milles kõnealused isikud tõendamistoiminguid teostavad.

Kui tõendaja hindab töötajate pädevust esimese lõigu punkti c kohaselt, kasutab ta selleks punktides a ja b osutatud pädevuskriteeriume.

Esimese lõigu punktis e osutatud kord hõlmab ka hindamist, kas tõendamisrühmal on olemas vajalik pädevus ja isikud tõendamistoimingute teostamiseks konkreetse käitaja või õhusõiduki käitaja jaoks.

Tõendaja töötab välja üldised ja konkreetset pädevuskriteeriumid, mis on kooskõlas artikli 37 lõikes 4 ning artiklites 38, 39 ja 40 sätestatud kriteeriumidega.

3. Tõendaja kontrollib korrapäraselt kõigi tõendamistoiminguid teostavate töötajate tegevust, et veenduda kõnealuste töötajate jätkuvas pädevuses.

4. Tõendaja vaatab korrapäraselt üle lõikes 1 osutatud pädevuse tagamise korra, et tagada järgmine:
  - a) lõike 2 esimese lõigu punktides a ja b osutatud pädevuskriteeriumid töötatakse välja kooskõlas käesolevast määrusest tulenevate pädevusnõuetega;
  - b) käsitletakse kõiki küsimusi, mis võivad tekkida seoses üldiste ja konkreetsete pädevuskriteeriumide kehtestamisega vastavalt lõike 2 esimese lõigu punktile a ja b;
  - c) kõiki pädevuse tagamisega seotud nõudeid ajakohastatakse ja säilitatakse nõuetekohaselt.
5. Tõendajal on lõikes 1 osutatud pädevuse tagamise raames teostatud toimingute tulemuste dokumenteerimise süsteem.
6. Piisavalt pädev hindaja hindab ELi HKSi audiitori ja ELi HKSi juhtaudiitori pädevust ja töötulemusi.

Selleks et teha kindlaks, kas nimetatud audiitorid vastavad pädevuskriteeriumidele, jälgib pädev hindaja neid käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamise ajal vajaduse korral käitise või õhusõiduki käitaja tegevuskohas.

7. Kui ilmneb, et mõni töötaja ei vastab täielikult talle antud konkreetse ülesande täitmiseks vajalikele pädevuskriteeriumidele, määrab tõendaja kindlaks ja korraldab lisakoolituse või juhendamise töö. Tõendaja jälgib kõnealust töötajat seni, kuni on selge, et töötaja vastab pädevuskriteeriumidele.

Artikkel 37

Tõendamisrühmad

1. Iga konkreetse tõendamisülesande jaoks paneb tõendaja kokku tõendamisrühma, kes on võimeline teostama II peatükis osutatud tõendamistoiminguid.
2. Tõendamisrühm koosneb vähemalt ühest ELi HKSi juhtaudiitorist ning juhul, kui artikli 8 lõike 1 punktis e osutatud hindamise tulemused ja strateegiline analüüs seda nõuavad, ka vajalikust arvust ELi HKSi audiitoritest ja tehnilistest ekspertidest.
3. Konkreetse tõendamisülesandega seotud tõendamistoimingute sõltumatuks ülevaatuseks määrab tõendaja sõltumatu ülevaataja, kes ei kuulu tõendamisrühma.
4. Iga rühmaliige:
  - a) omab selget arusaama oma rollist tõendamisprotsessis;
  - b) on võimeline tulemuslikult suhtlema keeles, mis on nõutav tema konkreetsete ülesannete täitmiseks.
5. Tõendamisrühma kuulub vähemalt üks isik, kellel on tehniline pädevus ja arusaam, et hinnata konkreetseid tehnilisi seire- ja aruandlusaspekte, mis on seotud I lisas osutatud käitise või õhusõiduki käitaja tegevusaladega. Samuti kuulub tõendamisrühma üks isik, kes on võimeline suhtlema keeles, mis on nõutav käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamiseks liikmesriigis, kus tõendaja kõnealust tõendamist teostab.

Kui tõendaja teostab võrdlusandmete aruande ja uue osaleja andmete aruande tõendamist, kuulub tõendamisrühma lisaks vähemalt üks isik, kellel on tehniline pädevus ja arusaam, et hinnata konkreetseid tehnilisi aspekte, mis on seotud LHÜde tasuta eraldamiseks oluliste andmete kogumise, seire ja aruandlusega.

6. Kui tõendamisrühm koosneb ühest isikust, peab kõnealune isik vastama kõigile ELi HKSi audiitori ja ELi HKSi juhtaudiitori pädevuse nõuetele ning lõikes 4 ja 5 sätestatud nõuetele.

Artikkel 38

ELi HKSi audiitori ja ELi HKSi juhtaudiitori pädevuse nõuded

1. ELi HKSi audiitoril peab olema tõendamise läbiviimiseks vajalik pädevus. Selleks peavad ELi HKSi audiitoril olema vähemalt:
  - a) teadmised direktiivi 2003/87/EÜ ja rakendusmääruse (EL) 2018/2066 kohta ning delegeeritud määruse (EL) .../... kohta, kui tõendatakse võrdlusandmete aruannet või uue osaleja andmete aruannet, ning käesoleva määruse, asjaomaste standardite ja muude asjakohaste õigusaktide, kohaldatavate suuniste ning selles liikmesriigis kehtestatud asjakohaste suuniste ja õigusaktide kohta, kus tõendaja tõendamist teostab;

- b) teadmised ja kogemused andmete ja teabe auditeerimise valdkonnas, sealhulgas seoses järgmisega:
- i) andmete ja teabe auditeerimise meetodid, sealhulgas olulisustaseme kohaldamine ja väärkajastamiste olulisuse hindamine;
  - ii) oma- ja kontrolliriski analüüsimine;
  - iii) andmekogumismetodid, mis on seotud andmete kogumise ja kontrollimeetmete kontrollimisega;
  - iv) andmete ja infosüsteemide, IT-süsteemide, andmekäsitluse, kontrollimeetmete ja -süsteemide ja kontrollimeetmetega seotud menetluste hindamine;
- c) võime teostada II peatükis nõutavaid toiminguid seoses käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamisega;
- d) teadmised ja kogemused sektoripõhistes tehnilistes seire- ja aruandlusaspektides, mis on asjakohased seoses I lisa tegevusaladega, mida ELi HKSi audiitor tõendab.
2. ELi HKSi juhtaudiitor vastab ELi HKSi audiitori pädevuse nõuetele ning peab olema selge, et ta on pädev tõendamisrühma juhtima ja käesoleva määruse kohaste tõendamistoimingute teostamise eest vastutama.

Artikkel 39

Sõltumatu ülevaataja pädevuse nõuded

1. Sõltumatul ülevaatajal on nõuetekohane volitus artikli 25 kohaseks tõendamisaruaruande kavandi ja tõendamise sisedokumentide ülevaatamiseks.
2. Sõltumatu ülevaataja vastab artikli 38 lõike 2 kohastele ELi HKSi juhtaudiitori pädevuse nõuetele.
3. Sõltumatul ülevaatajal on vajalik pädevus esitatud teabe analüüsimiseks, et kinnitada teabe täielikkust ja terviklikkust, vaidlustada puuduvat või vastuolulist teavet ning kontrollida andmekogumise käiku selleks, et hinnata, kas tõendamise sisedokumendid on täielikud ja pakuvad piisavat teavet tõendamisaruaruande kavandi toetamiseks.

Artikkel 40

Tehniliste ekspertide kasutamine

1. Tõendaja võib tõendamistoimingute teostamisel kasutada tehniliste ekspertide abi, et tagada teatavas küsimuses üksikasjalikud teadmised ja ametialane asjatundlikkus, mis on vajalik ELi HKSi audiitori ja ELi HKSi juhtaudiitori toetamiseks tõendamistoimingute teostamisel.
2. Kui sõltumatu ülevaataja ei ole pädev konkreetset küsimust ülevaatus käigus hindama, taotleb tõendaja tehnilise eksperdi abi.
3. Tehnilisel eksperdil on pädevus ja teadmised, mis on vajalikud ELi HKSi audiitori ja ELi HKSi juhtaudiitori või vajaduse korral sõltumatu ülevaataja tulemuslikuks toetamiseks konkreetsetes küsimustes, millega seoses tema teadmisi ja ametialast asjatundlikkust vajatakse. Lisaks on tehnilisel eksperdil piisavad teadmised artikli 38 lõike 1 punktides a, b ja c kirjeldatud küsimustes.
4. Tehniline ekspert täidab konkreetseid ülesandeid sõltumatu ülevaataja või sellise ELi HKSi juhtaudiitori juhtimisel ja täielikul vastutusel, kelle tõendamisrühmas tehniline ekspert tegutseb.

Artikkel 41

Tõendamistoimingute menetlused

1. Tõendaja kehtestab ja dokumenteerib ühe või mitu II peatükis kirjeldatud tõendamistoimingute menetlust ning II lisaga nõutud menetlused ja protsessid ning rakendab ja haldab neid. Kõnealuste menetluste ja protsesside kehtestamisel ja rakendamisel teostab tõendaja toiminguid kooskõlas II lisas osutatud harmoneeritud standardiga.
2. Tõendaja kavandab ja dokumenteerib kvaliteedijuhtimissüsteemi ning rakendab ja haldab seda, et tagada lõikes 1 osutatud menetluste ja protsesside pidev arendamine, rakendamine, täiustamine ja ülevaatamine kooskõlas II lisas osutatud harmoneeritud standardiga.

*Artikkel 42***Andmed ja teabevahetus**

1. Tõendaja säilitab andmeid, sealhulgas andmeid personali pädevuse ja erapooletuse kohta, et tõendada vastavust käesolevale määrusele.
2. Tõendaja teeb käitajale või õhusõiduki käitajale ning muudele asjaomastele isikutele teabe korrapäraselt kättesaadavaks vastavalt II lisas osutatud harmoneeritud standardile.
3. Tõendaja tagab tõendamise käigus saadud teabe konfidentsiaalsuse vastavalt II lisas osutatud harmoneeritud standardile.

*Artikkel 43***Erapooletus ja sõltumatus**

1. Tõendaja on tõendamistoimingute teostamisel käitajast või õhusõiduki käitajast sõltumatu ning erapooletu.

Sõltumatus ja erapooletuse tagamiseks ei või tõendaja ja sama õigussubjekti mis tahes osa olla käitaja või õhusõiduki käitaja, käitaja või õhusõiduki käitaja omanik ega nende omanduses ning samuti ei tohi tõendajal olla käitaja või õhusõiduki käitajaga suhteid, mis võiksid mõjutada tema sõltumatust ja erapooletust. Samuti on tõendaja sõltumatu asutustest, kes kauplevad LHÜdega kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemis, mis on kehtestatud direktiivi 2003/87/EÜ artikliga 19.

2. Tõendaja tegevus on organiseeritud viisil, mis tagab tema objektiivsuse, sõltumatuse ja erapooletuse. Käesoleva määruse kohaldamisel kohaldatakse II lisas osutatud harmoneeritud standardis kehtestatud asjakohaseid nõudeid.

3. Tõendaja ei teosta tõendamistoiminguid käitaja ega õhusõiduki käitaja jaoks, kellega seoses kaasneb vastuvõetamatu risk tõendaja erapooletusele või kelle tõttu tekib tõendaja jaoks huvide konflikt. Tõendaja ei kasuta käitaja ega õhusõiduki käitaja aruande tõendamisel töötajaid ega lepingulisi töövõtjaid, kui sellega kaasneb tegelik või potentsiaalne huvide konflikt. Tõendaja tagab ka, et töötajate ja organisatsioonide tegevus ei mõjuta tõendamise konfidentsiaalsust, objektiivsust, sõltumatust ega erapooletust.

Esimese lõigu esimeses lauses osutatud vastuvõetamatu risk erapooletusele või huvide konflikt loetakse tekkinuks eelkõige järgmistel juhtudel:

- a) tõendaja või sama õigussubjekti mis tahes osa pakub konsultatsiooniteenuseid vastavalt kas pädeva asutuse kinnitatud seirekavas või seiremetoodikakavas kirjeldatud seire- ja aruandlusprotsessi osa väljatöötamisel, sealhulgas seiremetoodika väljatöötamisel, käitaja või õhusõiduki käitaja aruande koostamisel ja seirekava või seiremetoodikakava koostamisel;
- b) tõendaja või sama õigussubjekti mis tahes osa pakub tehnilist abi heite- või tonnkilomeetriandmete või LHÜde tasuta eraldamiseks oluliste andmete seireks ja aruandluseks rakendatud süsteemi arendamiseks või haldamiseks.

4. Tõendaja ja käitaja või õhusõiduki käitaja vahelistes suhetes loetakse huvide konflikt tõendaja jaoks tekkinuks eelkõige järgmistel juhtudel:

- a) suhe tõendaja ja käitaja või õhusõiduki käitaja vahel põhineb ühisomandil, ühisel juhtimisel, ühisel juhtkonnal või töötajatel, jagatavatel ressurssidel, ühistel rahalistel vahenditel ja ühistel lepingutel või turundusel;
- b) käitaja või õhusõiduki käitaja on saanud lõike 3 punktis a osutatud konsultatsiooniteenuseid või kõnealuse lõike punktis b osutatud tehnilist abi konsulteerivalt asutuselt, tehnilise abi asutuselt või mõnelt muult organisatsioonilt, kel on suhted tõendajaga ja kes ohustavad tõendaja erapooletust.

Esimese lõigu punkti b kohaldamisel käsitatakse tõendaja erapooletust ohustatuna, kui suhted tõendaja ja konsulteeriva asutuse, tehnilise abi asutuse või mõne muu organisatsiooni vahel põhinevad ühisomandil, ühisel juhtimisel, ühisel juhtkonnal või töötajatel, jagatavatel ressurssidel, ühistel rahalistel vahenditel, ühistel lepingutel või turundusel ning ühisel komisjonitasu maksmisel või muudel uute klientide eest saadavatel hüvedel.

5. Tõendaja ei telli tõendamisaruande sõltumatut ülevaatus ega tõendamisaruande väljaandmist allhankena. Käesoleva määruse kohaldamisel täidab tõendaja muude tõendamistoimingute allhankena tellimisel asjakohaseid nõudeid, mis on sätestatud II lisas osutatud harmoneeritud standardis.

Esimese lõigu kohaldamisel ei peeta üksikisikutega lepingute sõlmimist tõendamistoimingute allhankena tellimiseks juhul, kui tõendaja täidab kõnealuste isikutega lepingute sõlmimisel asjakohaseid nõudeid, mis on sätestatud II lisas osutatud harmoneeritud standardis.

6. Tõendaja kehtestab ja dokumenteerib protsessi, millega tagatakse tõendaja, tõendajaga sama õigussubjekti osade, lõikes 4 osutatud muude organisatsioonide ning kõigi tõendamisprotsessis osalevate töötajate ja lepinguliste töötajate jätkuv erapooletus ja sõltumatus, ning rakendab ja haldab seda protsessi. Kõnealune protsess hõlmab tõendaja erapooletuse ja sõltumatuse tagamise süsteemi ning vastab asjakohastele nõuetele, mis on kehtestatud II lisas osutatud harmoneeritud standardis.

7. Kui ELi HKS-i juhtaudiitor on teostanud asjaomase õhusõiduki käitaja jaoks kuus iga-aastast tõendamist, ei tohi ELi HKS-i juhtaudiitor kolme järjestikuse aasta jooksul kõnealusele õhusõiduki käitajale tõendamisteenuseid osutada. Maksimaalne kuueaastane ajavahemik hõlmab kõiki kasvuhoonegaasidega seotud tõendamisi, mida õhusõiduki käitaja jaoks on alates käesoleva määruse jõustumisest teostatud.

IV PEATÜKK

AKREDITEERIMINE

Artikkel 44

Akrediteerimine

Tõendaja, kes annab käitajale või õhusõiduki käitajale välja tõendamisaruarande, peab olema akrediteeritud nende I lisas loetletud tegevusalade ulatuses, millega seoses tõendaja käitaja või õhusõiduki käitaja aruannet tõendab.

Võrdlusandmete aruande või uue osaleja andmete aruande tõendamisel peab käitajale tõendamisaruarande välja andev tõendaja olema ka akrediteeritud I lisas osutatud tegevusalade rühma nr 98 ulatuses.

Artikkel 45

Akrediteerimise eesmärgid

Akrediteerimisprotsessi ja akrediteeritud tõendajate seire käigus hindab iga riiklik akrediteerimisasutus, kas tõendaja ja tema tõendamistoiminguid teostavad töötajad:

- a) on pädevad käitaja või õhusõiduki käitaja aruannete tõendamiseks kooskõlas käesoleva määrusega;
- b) teostavad käitaja või õhusõiduki käitaja aruannete tõendamist kooskõlas käesoleva määrusega;
- c) vastavad III peatüki nõuetele.

Artikkel 46

Akrediteerimistaotlus

1. Iga juriidiline isik või muu õigussubjekt võib taotleda akrediteerimist vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 5 lõikele 1 ja käesoleva peatüki sätetele.

Taotlus sisaldab teavet, mis on nõutud vastavalt III lisas osutatud harmoneeritud standardile.

2. Lisaks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabele teeb taotleja enne artikli 45 kohase hindamise algust riiklikule akrediteerimisasutusele kättesaadavaks ka järgmise teabe:

- a) kogu teave, mida riiklik akrediteerimisasutus nõuab;
- b) menetlused ja teave seoses artikli 41 lõikes 1 osutatud protsessidega ja teave seoses artikli 41 lõikes 2 osutatud kvaliteedijuhtimissüsteemiga;
- c) artikli 36 lõike 2 punktides a ja b osutatud pädevuskriteeriumid, artiklis 36 osutatud pädevuse tagamise korra tulemused ning muud asjakohased dokumendid kõigi tõendamistoimingutesse kaasatud töötajate pädevuse kohta;
- d) teave artikli 43 lõikes 6 osutatud jätkuva erapooletuse ja sõltumatuse tagamise protsessi kohta, sealhulgas asjakohased andmed taotleja ja tema töötajate erapooletuse ja sõltumatuse kohta;
- e) teave tehniliste ekspertide ja võtmeisikute kohta, kes on kaasatud käitaja või õhusõiduki käitaja aruannete tõendamisse;
- f) vajalike tõendamise sisedokumentide tagamise süsteem ja protsess;
- g) muud asjakohased artikli 42 lõikes 1 osutatud andmed.

*Artikkel 47***Hindamise ettevalmistamine**

1. Artiklis 45 osutatud hindamise ettevalmistamisel võtab iga riiklik akrediteerimisasutus arvesse selle tegevusala keerukust, mille jaoks tõendaja akrediteeringut taotleb, ning artikli 41 lõikes 2 osutatud kvaliteedijuhtimissüsteemi keerukust, artikli 41 lõikes 1 osutatud menetlusi ja teavet protsesside kohta ning geograafilisi piirkondi, kus tõendaja tõendamist teostab või seda teha kavatseb.
2. Käesoleva määruse kohaldamisel täidab riiklik akrediteerimisasutus miinimumnõudeid, mis on kehtestatud III lisas osutatud harmoneeritud standardis.

*Artikkel 48***Hindamine**

1. Artiklis 58 osutatud hindamisrühm teeb artiklis 45 osutatud hindamise teostamiseks vähemalt järgmist:
  - a) vaatab läbi kõik artiklis 46 osutatud asjakohased dokumendid ja andmed;
  - b) külastab taotleja tööruume, et vaadata läbi esindav valim tõendamise sisedokumentidest ja hinnata taotleja kvaliteedijuhtimissüsteemi ning artiklis 41 osutatud menetluste või protsesside rakendamist;
  - c) vaatleb esindavat osa taotletud akrediteerimisulatuses ning sellistest taotleja töötajatest esindava osa sooritust ja pädevust, kes osalevad käitaja või õhusõiduki käitaja aruande tõendamises, tagamaks et töötajad tegutsevad kooskõlas käesoleva määrusega.

Nende toimingute teostamisel täidab hindamisrühm III lisas osutatud harmoneeritud standardis sätestatud nõudeid.

2. Hindamisrühm annab leidudest ja mittevastavustest taotlejale teada vastavalt III lisas osutatud harmoneeritud standardis sätestatud nõuetele ning palub taotlejal reageerida seoses talle teada antud leidude ja mittevastavustega kooskõlas nimetatud nõuetega.
3. Taotleja võtab parandusmeetmeid kõikide talle lõike 2 kohaselt teada antud mittevastavuste korrigeerimiseks ja osutab hindamisrühma avastatud leide ja mittevastavusi käsitlevas vastuses meetmetele, mis on võetud või mida kavatsetakse võtta ajavahemiku jooksul, mille riiklik akrediteerimisasutus on avastatud mittevastavuste lahendamiseks määranud.
4. Riiklik akrediteerimisasutus vaatab läbi taotleja poolt lõike 3 kohaselt esitatud vastused leidude ja mittevastavuste kohta.

Kui riiklik akrediteerimisasutus leiab, et taotleja vastus ei ole piisav või tulemuslik, nõuab ta taotlejalt lisateavet või lisameetmete võtmist. Lisaks võib riiklik akrediteerimisasutus nõuda tõendusmaterjali võetud meetmete tulemusliku rakendamise kohta või teha järelhindamise, et hinnata, kas parandusmeetmeid rakendatakse tulemuslikult.

*Artikkel 49***Akrediteerimisotsus ja akrediteerimistunnistus**

1. Valmistades ette ja tehes otsust selle kohta, kas taotlejale akrediteering anda, seda laiendada või uuendada, võtab riiklik akrediteerimisasutus arvesse III lisas osutatud harmoneeritud standardis sätestatud nõudeid.
2. Kui riiklik akrediteerimisasutus on otsustanud taotlejale akrediteeringu anda, seda laiendada või uuendada, annab ta välja sellekohase akrediteerimistunnistuse.

Akrediteerimistunnistus sisaldab vähemalt teavet, mis on nõutud III lisas osutatud harmoneeritud standardiga.

Akrediteerimistunnistus kehtib kuni viis aastat pärast kuupäeva, mil riiklik akrediteerimisasutus kõnealuse tunnistuse välja andis.

*Artikkel 50***Järelevalve**

1. Riiklik akrediteerimisasutus teostab igal aastal järelevalvet iga tõendaja üle, kellele riiklik akrediteerimisasutus on akrediteerimistunnistuse välja andnud.

Järelevalve hõlmab vähemalt järgmist:

- a) tõendaja tööruumide külastus, et teostada artikli 48 lõike 1 punktis b osutatud toimingud;
  - b) esindava hulga tõendaja töötajate töötulemuste ja pädevuse vaatlemine kooskõlas artikli 48 lõike 1 punktiga c.
2. Riiklik akrediteerimisasutus teostab lõike 1 kohase järelevalve tõendaja üle esimest korda hiljemalt 12 kuud pärast seda kuupäeva, mil akrediteerimistunnistus kõnealusele tõendajale välja anti.
  3. Riiklik akrediteerimisasutus koostab vastavalt III lisas osutatud harmoneeritud standardis sätestatud nõuetele igale tõendajale järelevalvekava nii, et oleks võimalik hinnata esindavat valimit akrediteeringu ulatusest.
  4. Lõikes 1 osutatud järelevalve tulemuste põhjal otsustab riiklik akrediteerimisasutus, kas kinnitada akrediteeringu jätkumine.
  5. Kui tõendaja teostab tõendamist mõnes muus liikmesriigis, võib kõnealuse tõendaja akrediteerinud riiklik akrediteerimisasutus paluda järelevalvetoimingute teostamist oma nimel ja vastutusel selle liikmesriigi riiklikult akrediteerimisasutuselt, kus tõendamist teostatakse.

Artikkel 51

Uuesti hindamine

1. Enne akrediteerimistunnistuse kehtivusaja möödumist hindab riiklik akrediteerimisasutus uuesti seda tõendajat, kellele riiklik akrediteerimisasutus on akrediteerimistunnistuse välja andnud, et teha kindlaks, kas kõnealuse akrediteerimistunnistuse kehtivusaega võib pikendada.
2. Riiklik akrediteerimisasutus koostab kava iga tõendaja uuesti hindamiseks nii, et oleks võimalik hinnata esindavat valimit akrediteeringu ulatusest. Uuesti hindamist kavandades ja teostades täidab riiklik akrediteerimisasutus III lisas osutatud harmoneeritud standardis sätestatud nõudeid.

Artikkel 52

Erakorraline hindamine

1. Riiklik akrediteerimisasutus võib teostada tõendaja erakorralise hindamise mis tahes ajal, et tagada tõendaja vastavus käesolevas määruses kehtestatud nõuetele.
2. Et riiklik akrediteerimisasutus saaks hinnata erakorralise hindamise vajadust, teatab tõendaja riiklikule akrediteerimisasutusele viivitamata kõigist tema staatuse või toimingutega seotud märkimisväärsetest muutustest, mis on tema akrediteeringu seisukohalt olulised. Märkimisväärsed muutused sisaldavad III lisas osutatud harmoneeritud standardis nimetatud muutusi.

Artikkel 53

Akrediteerimisulatuse laiendamine

Kui tõendaja taotleb talle juba antud akrediteerimisulatuse laiendamist, võtab riiklik akrediteerimisasutus ette vajalikud toimingud, et teha kindlaks, kas tõendaja vastab taotletud akrediteerimisulatuse laienduse osas artikli 45 nõuetele.

Artikkel 54

Haldusmeetmed

1. Riiklik akrediteerimisasutus võib tõendaja akrediteeringu peatada, tühistada või akrediteerimisulatust kitsendada, kui tõendaja ei täida käesoleva määruse nõudeid.

Riiklik akrediteerimisasutus peatab või tühistab tõendaja akrediteeringu või kitsendab akrediteerimisulatust, kui tõendaja seda taotleb.

Riiklik akrediteerimisasutus kehtestab ja dokumenteerib akrediteeringu peatamise, tühistamise ja akrediteerimisulatuse kitsendamise protseduuri ning rakendab ja haldab seda.

2. Riiklik akrediteerimisasutus peatab tõendaja akrediteeringu või kitsendab akrediteerimisulatust mis tahes järgmisel juhul:
  - a) tõendaja on rängalt rikkunud käesoleva määruse nõudeid;
  - b) tõendaja ei ole püsivalt ja korduvalt täitnud käesoleva määruse nõudeid;
  - c) tõendaja on rikkunud muid riikliku akrediteerimisasutuse eritingimusi.

3. Riiklik akrediteerimisasutus tühistab akrediteeringu järgmistel juhtudel:
  - a) tõendajal ei ole õnnestunud likvideerida akrediteerimistunnistuse peatamise otsuse põhjusi;
  - b) tõendaja tippjuhtkonna liige või tõendaja töötaja, kes on kaasatud käesoleva määruse kohastesse tõendamistoimingutesse, on tunnistanud süüdi pettuses;
  - c) tõendaja on sihilikult esitanud vale teavet või teavet sihilikult varjanud.
4. Riikliku akrediteerimisasutuse otsuse tõendaja akrediteering kooskõlas lõigetega 2 ja 3 peatada, tühistada või akrediteeringu ulatust kitsendada võib edasi kaevata.

Liikmesriigid kehtestavad kõnealuste edasikaebuste lahendamise korra.

5. Riikliku akrediteerimisasutuse otsus tõendaja akrediteering peatada, tühistada või akrediteerimisulatust kitsendada jõustub pärast tõendajale sellekohase teate esitamist.

Riiklik akrediteerimisasutus katkestab akrediteerimistunnistuse peatamise, kui ta on saanud teda rahuldava teabe ja on kindel, et tõendaja vastab käesoleva määruse nõuetele.

V PEATÜKK

AKREDITEERIMISASUTUSTELE ESITATAVAD NÕUDED HKSi TÕENDAJATE AKREDITEERIMISEKS

Artikkel 55

Riiklik akrediteerimisasutus

1. Käesoleva määruse kohase akrediteerimisega seotud ülesandeid täidavad määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 4 lõike 1 kohaselt määratud riiklikud akrediteerimisasutused.
2. Kui liikmesriik otsustab lubada füüsilisest isikust tõendajate sertifitseerimist vastavalt käesolevale määrusele, täidab kõnealuste tõendajate sertifitseerimisega seotud ülesandeid riiklik asutus, mis ei ole määruse (EÜ) 765/2008 artikli 4 lõike 1 kohaselt määratud riiklik akrediteerimisasutus.
3. Kui liikmesriik otsustab kasutada lõikes 2 sätestatud võimalust, tagab ta, et asjaomane riiklik asutus vastab käesoleva määruse nõuetele, sealhulgas käesoleva määruse artiklis 71 sätestatule, ning esitab määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 5 lõikega 2 nõutud dokumentaalsed tõendid.
4. Riiklik akrediteerimisasutus on kõnealuse määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 alusel tunnustatud asutuse liige.
5. Riiklik akrediteerimisasutus teostab akrediteerimist avaliku sektori asutuse tegevusena ja saab selleks liikmesriigi ametliku tunnustuse, kui akrediteerimist ei teosta otse avaliku sektori asutused.
6. Käesoleva määruse kohaldamisel täidab riiklik akrediteerimisasutus oma ülesandeid kooskõlas nõuetega, mis on sätestatud III lisas osutatud harmoneeritud standardis.

Artikkel 56

Piiriülene akrediteerimine

Kui liikmesriik leiab, et oma akrediteerimisasutuse loomine või akrediteerimisteenuste pakkumine direktiivi 2003/87/EÜ artikli 15 tähenduses ei ole majanduslikult otstarbekas, võib kõnealune liikmesriik pöörduda teise liikmesriigi akrediteerimisasutuse poole.

Asjaomane liikmesriik teavitab sellest komisjoni ja teisi liikmesriike.

Artikkel 57

Sõltumatus ja erapooletus

1. Riiklik akrediteerimisasutuse tegevus organiseeritakse viisil, mis tagab selle täieliku sõltumatuse tõendajatest, keda ta hindab, ja erapooletuse akrediteerimistoimingute teostamisel.
2. Seepärast ei tee riiklik akrediteerimisasutus ühtegi toimingut ega paku ühtegi teenust, mida osutavad tõendajad, samuti ei paku ta konsultatsiooniteenuseid, ei oma tõendaja aktsiaid ega muid finants- või juhtimishuve seoses tõendajaga.
3. Ilma et see piiraks artikli 55 lõike 2 kohaldamist, on riikliku akrediteerimisasutuse struktuur, kohustused ja ülesanded selgesti eristatavad pädeva asutuse ja muude riiklike asutuste kohustustest ja ülesannetest.

4. Riiklik akrediteerimisasutus võtab vastu kõik tõendajate akrediteerimisega seotud lõplikud otsused.

Siiski võib riiklik akrediteerimisasutus sõlmida allhankepinguid teatavate toimingute teostamiseks vastavalt III lisas osutatud harmoneeritud standardis sätestatud nõuetele.

Artikkel 58

Hindamisrühm

1. Riiklik akrediteerimisasutus määrab iga konkreetse hindamise jaoks hindamisrühma.
2. Hindamisrühma kuuluvad peassessor ja vajaduse korral sobiv arv assessoreid või konkreetse akrediteerimisulatuse tehnilisi eksperte.

Hindamisrühma kuulub vähemalt üks isik, kellel on teadmised rakendusmääruse (EL) 2018/2066 kohasest kasvuhoo-negaaside heite seirest ja aruandlusest, mis on olulised asjaomases akrediteerimisulatuses, ning pädevus ja arusaam, mis on vajalikud tõendamistoimingute hindamiseks kõnealuses ulatuses käitise või õhusõiduki käitaja puhul, ning vähemalt üks isik, kellel on teadmised asjakohastest riiklikest õigusnormidest ja juhistest.

Kui riiklik akrediteerimisasutus hindab tõendaja pädevust ja töötulemusi käesoleva määruse I lisas osutatud tegevusalade rühma nr 98 ulatuse puhul, kuulub hindamisrühma lisaks vähemalt üks isik, kellel on teadmised delegeeritud määruse (EL) .../... kohaseks LHÜde tasuta eraldamiseks oluliste andmete kogumise, seire ja aruandluse kohta ning pädevus ja arusaam, mis on vajalikud tõendamistoimingute hindamiseks kõnealuses ulatuses.

Artikkel 59

Assessori pädevusele esitatavad nõuded

1. Assessoril peab tõendaja hindamiseks olema pädevus IV peatükis nõutud toimingute teostamiseks. Selleks peab assessor:
  - a) vastama nõuetele, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 765/2008 kohases harmoneeritud standardis, millele on osutatud III lisas;
  - b) omama teadmisi direktiivi 2003/87/EÜ ja rakendusmääruse (EL) 2018/2066 kohta ning delegeeritud määruse (EL) .../... kohta, kui ta hindab tõendaja pädevust ja töötulemusi käesoleva määruse I lisas osutatud tegevusalade rühma nr 98 ulatuse puhul, ning käesoleva määruse, asjaomaste standardite ja muude asjakohaste õigusaktide ning kohaldatavate suuniste kohta;
  - c) omama artikli 38 lõike 1 punkti b kohaseid koolituse kaudu saadud teadmisi andmete ja teabe auditeerimise alal või võimalust võtta ühendust isikuga, kellel on teadmised ja kogemus selliste andmete ja teabe auditeerimise alal.
2. Peassessor vastab lõikes 1 osutatud pädevusnõuetele, ta peab olema näidanud oma pädevust hindamisrühma juhtimiseks ja vastutab hindamise teostamise eest kooskõlas käesoleva määrusega.
3. Sisemistel ülevaatajatel ja isikutel, kes teevad otsuseid akrediteeringu andmise, laiendamise või uuendamise kohta, on lisaks lõikes 1 osutatud pädevusnõuetele piisavad teadmised ja kogemused akrediteerimise hindamiseks.

Artikkel 60

Tehnilised eksperdid

1. Riiklik akrediteerimisasutus võib hindamisrühma kaasata tehnilisi eksperte, et tagada konkreetsetes valdkonnas üksikasjalikud teadmised ja erialane asjatundlikkus, mida on vaja peassessori või assessori toetamiseks hindamistoimingute teostamisel.
2. Tehnilisel eksperdil peab olema pädevus ja erialane asjatundlikkus, mis on nõutav peassessori ja assessori tulemuslikuks toetamiseks seoses konkreetse valdkonnaga, kus sellise eksperdi teadmisi ja erialast asjatundlikkust vajatakse. Lisaks on tehnilisel eksperdil:
  - a) teadmised direktiivi 2003/87/EÜ ja rakendusmääruse (EL) 2018/2066 kohta ning delegeeritud määruse (EL) .../... kohta, kui ta hindab tõendaja pädevust ja töötulemusi käesoleva määruse I lisas osutatud tegevusalade rühma nr 98 ulatuse puhul, ning käesoleva määruse, asjaomaste standardite ja muude asjakohaste õigusaktide ning kohaldatavate suuniste kohta;
  - b) piisav arusaamine tõendamistoimingutest.
3. Tehniline ekspert täidab konkreetseid ülesandeid asjaomase hindamisrühma peassessori juhtimisel ja täielikul vastutusel.

*Artikkel 61***Menetlused**

Riiklik akrediteerimisasutus vastab määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklis 8 sätestatud nõuetele.

*Artikkel 62***Kaebused**

Kui riiklik akrediteerimisasutus on saanud pädevalt asutuselt, käitajalt või õhusõiduki käitajalt või muudelt huvitatud isikutelt kaebuse tõendaja kohta, teeb riiklik akrediteerimisasutus mõistliku ajavahemiku jooksul, kuid mitte hiljem kui kolm kuud pärast kaebuse saamist, järgmist:

- a) otsustab, kas kaebus on põhjendatud;
- b) tagab, et asjaomasele tõendajale antakse võimalus esitada oma märkused;
- c) võtab asjakohaseid meetmeid kaebuse käsitlemiseks;
- d) registreerib kaebuse ja võetud meetmed ning
- e) vastab kaebuse esitajale.

*Artikkel 63***Andmed ja dokumendid**

1. Riiklik akrediteerimisasutus säilitab andmed iga akrediteerimisprotsessis osaleva isiku kohta. Kõnealused andmed sisaldavad dokumente asjaomase kvalifikatsiooni, koolituse, kogemuste, erapooletuse ja pädevuse kohta, mis on vajalikud selleks, et näidata vastavust käesolevale määrusele.
2. Riiklik akrediteerimisasutus säilitab andmeid tõendaja kohta kooskõlas määruse (EÜ) nr 765/2008 kohase harmoneeritud standardiga, millele on osutatud III lisas.

*Artikkel 64***Teabe kättesaadavus ja konfidentsiaalsus**

1. Riiklik akrediteerimisasutus teeb riiklikku akrediteerimisautust ning selle akrediteerimistoiminguid käsitleva teabe üldsusele korrapäraselt kättesaadavaks ja ajakohastab seda.
2. Riiklik akrediteerimisasutus kehtestab määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 8 punktis 4 osutatud asjakohase korra, et vajaduse korral tagada saadud teabe konfidentsiaalsus.

*Artikkel 65***Vastastikune hindamine**

1. Riiklikud akrediteerimisasutused kohustuvad teineteist vastastikku korrapäraselt hindama.

Vastastikust hindamist korraldab määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus.

2. Määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus rakendab asjakohaseid vastastikuse hindamise kriteeriume ning tulemuslikku ja sõltumatut vastastikust hindamist, et hinnata, kas:

- a) vastastikusele hindamisele kuuluv riiklik akrediteerimisasutus on akrediteerimistoimingud teostanud kooskõlas IV peatükiga;
- b) vastastikusele hindamisele kuuluv riiklik akrediteerimisasutus vastab V peatükis kehtestatud nõuetele.

Vastastikuse hindamise kriteeriumid sisaldavad vastastikust hindamist teostavate hindajate ja hindamisrühmade pädevusele esitatavaid nõudeid, mis on eriomased direktiiviga 2003/87/EÜ loodud kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemile.

3. Määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus avaldab riikliku akrediteerimisasutuse vastastikuse hindamise tulemused ja edastab need komisjonile, liikmesriikides riiklike akrediteerimisasutuste eest vastutavatele riigiasutustele ja liikmesriikide pädevatele asutustele või artikli 70 lõikes 2 osutatud teabekeskusele.

4. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist ning juhul, kui riiklik akrediteerimisasutus on edukalt läbinud vastastikuse hindamise, mille on korraldanud määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus enne käesoleva määruse jõustumist, vabastatakse kõnealune riiklik akrediteerimisasutus uuest vastastikusest hindamisest pärast käesoleva määruse jõustumist, kui ta suudab tõendada vastavust käesolevale määrusele.

Selleks esitab asjaomane riiklik akrediteerimisasutus taotluse ja vajalikud dokumendid määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutusele.

Määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus otsustab, kas tingimused vabastuse andmiseks on täidetud.

Vabastust kohaldatakse ajavahemikul, mis ei ületa kolme aastat alates kuupäevast, mil riiklikule akrediteerimisasutusele esitati teade otsuse kohta.

5. Selle riikliku asutuse usaldusvääruse tase, kellele on artikli 55 lõikega 2 antud selliste tõendajate sertifitseerimisega seotud ülesanded, kes on käesoleva määruse kohaselt füüsilised isikud, peab olema sama suur kui nendel riiklikel akrediteerimisasutustel, kes on edukalt läbinud vastastikuse hindamise.

Selleks esitab asjaomane liikmesriik komisjonile ja teistele liikmesriikidele kõik asjaomased dokumentaalsed tõendid kohe pärast seda, kui ta on vastu võtnud otsuse, millega ta volitab riiklikku asutust sertifitseerimist teostama. Ükski riiklik ametiasutus ei teosta käesoleva määruse kohaldamisel tõendajate sertifitseerimist enne, kui asjaomane liikmesriik on esitanud kõnealused dokumentaalsed tõendid.

Asjaomane liikmesriik kontrollib korrapäraselt riikliku asutuse tööd, et tagada selle usaldusväärsus eespool nimetatud tasemel, ning teatab sellest komisjonile.

Artikkel 66

Parandusmeetmed

1. Liikmesriigid teostavad korrapäraselt seiret oma riiklike akrediteerimisasutuste üle, et tagada nende jätkuv vastavus käesoleva määruse nõuetele, võttes arvesse artikli 65 kohaselt teostatud vastastikuse hindamise tulemusi.
2. Kui riiklik akrediteerimisasutus ei vasta käesoleva määrusega kehtestatud nõuetele või ei täida talle sellega pandud kohustusi, võtab asjaomane liikmesriik nõuetekohased parandusmeetmed või tagab selliste parandusmeetmete võtmise, ning teatab sellest komisjonile.

Artikkel 67

Tõendajate vastastikune tunnustamine

1. Liikmesriigid tunnustavad selliste riiklike akrediteerimisasutuste pakutavate teenuste samaväärsust, kes on vastastikuse hindamise edukalt läbinud. Liikmesriigid aktsepteerivad selliste tõendajate akrediteerimistunnistusi, kelle on akrediteerinud kõnealused riiklikud akrediteerimisasutused ja võtavad arvesse nende tõendajate õigust teostada tõendamist oma akrediteerimisulatuses.
2. Kui riiklik akrediteerimisasutus ei ole läbinud täielikku vastastikuse hindamise protsessi, aktsepteerivad liikmesriigid riikliku akrediteerimisasutuse akrediteeritud tõendajate akrediteerimistunnistusi juhul, kui määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus on alustanud kõnealuse riikliku akrediteerimisasutuse vastastikust hindamist ja ei ole avastanud ühtegi vastuolu kõnealuse riikliku akrediteerimisasutuse ja käesoleva määruse nõuete vahel.
3. Kui tõendajate sertifitseerimist teostab artikli 55 lõikes 2 osutatud riiklik asutus, aktsepteerib liikmesriik sellise asutuse poolt välja antud tunnistust ja võtab arvesse nende poolt sertifitseeritud tõendajate õigust teostada tõendamist oma akrediteerimisulatuses.

Artikkel 68

Osutatavate teenuste seire

Kui liikmesriik on direktiivi 2006/123/EÜ artikli 31 lõike 4 kohase inspekteerimise käigus teinud kindlaks, et tõendaja ei vasta käesoleva määruse nõuetele, teatab kõnealuse liikmesriigi pädev asutus või riiklik akrediteerimisasutus sellest kõnealuse tõendaja akrediteerinud riiklikule akrediteerimisasutusele.

Kõnealuse tõendaja akrediteerinud riiklik akrediteerimisasutus käsitleb teadet kaebusena artikli 62 tähenduses ja võtab asjakohased meetmed ning vastab pädevale asutusele või riiklikule akrediteerimisasutusele kooskõlas artikli 73 lõike 2 teise lõiguga.

Artikkel 69

Elektroniline andmevahetus ja automaatsüsteemide kasutamine

1. Liikmesriigid võivad nõuda, et tõendajad kasutaksid tõendamisaruannete esitamisel elektroonilisi vorme või konkreetseid failivorminguid kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 74 lõikega 1 või delegeeritud määruse (EL) .../... artikliga 13.

2. Muus vormis teabevahetuseks käitaja, õhusõiduki käitaja, tõendaja, pädeva asutuse ja riikliku akrediteerimisasutuse vahel võidakse teha kättesaadavaks standarditud elektroonilised vormid või failivormingute spetsifikatsioonid kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2018/2066 artikli 74 lõikega 2.

VI PEATÜKK

TEABEVAHETUS

Artikkel 70

Teabevahetus ja teabekeskused

1. Liikmesriik kehtestab asjakohase teabe tõhusa vahetamise ja tulemusliku koostöö pädeva asutuse ja riikliku akrediteerimisasutuse või vajaduse korral sellise riikliku asutuse vahel, kelle ülesandeks on tõendajate sertifitseerimine.

2. Kui liikmesriik on direktiivi 2003/87/EÜ artikli 18 kohaselt määranud enam kui ühe pädeva asutuse, volitab ta ühte neist tegutsema teabekeskusena, et vahetada teavet, koordineerida lõikes 1 osutatud koostööd ja teostada käesolevas peatükis osutatud toiminguid.

Artikkel 71

Akrediteerimisalane tööprogramm ja tegevusaruanne

1. Riiklik akrediteerimisasutus teeb iga aasta 31. detsembriks iga liikmesriigi pädevale asutusele kättesaadavaks akrediteerimisalase tööprogrammi, mis sisaldab selliste tema poolt akrediteeritud tõendajate loetelu, kes on artikli 77 kohaselt teatanud, et nad kavatsevad hakata kõnealustes liikmesriikides tõendamisi teostama. Akrediteerimisalane tööprogramm sisaldab iga tõendaja kohta vähemalt järgmist teavet:

- a) tõendamise eeldatav aeg ja koht;
- b) toimingud, mida riiklik akrediteerimisasutus on kõnealuse tõendaja jaoks ette näinud, eelkõige järelevalve ja uuesti hindamisega seotud toimingud;
- c) kuupäevad, mil riiklikul akrediteerimisasutusel on kavas läbi viia vaatlusaudit tõendaja hindamiseks, sealhulgas vaatlusauditi käigus külastatavate käitajate või õhusõiduki käitajate aadressid ja kontaktandmed;
- d) teave selle kohta, kas riiklik akrediteerimisasutus on taotlenud selle liikmesriigi riiklikult akrediteerimisasutuselt, kus tõendamist ellu viiakse, järelevalve teostamist.

Kui esimeses lõigus osutatud teabesse tehakse muudatusi, esitab riiklik akrediteerimisasutus pädevale asutusele iga aasta 31. jaanuariks ajakohastatud tööprogrammi.

2. Pärast akrediteerimisalase tööprogrammi esitamist lõike 1 kohaselt esitab pädev asutus riiklikule akrediteerimisasutusele kogu asjakohase teabe, sealhulgas teabe kõigi asjakohaste siseriiklike õigusaktide või suuniste kohta.

3. Riiklik akrediteerimisasutus teeb iga aasta 1. juuniks pädevale asutusele kättesaadavaks tegevusaruande. Tegevusaruanne sisaldab iga kõnealuse riikliku akrediteerimisasutuse poolt akrediteeritud tõendaja kohta vähemalt järgmist teavet:

- a) akrediteerimise üksikasjad nende tõendajate kohta, kelle riiklik akrediteerimisasutus akrediteeris esimest korda, sealhulgas kõnealuste tõendajate akrediteerimisulatus;
- b) kõik muudatused seoses kõnealuste tõendajate akrediteerimisulatusesega;
- c) riikliku akrediteerimisasutuse poolt teostatud järelevalve- ja uuesti hindamise toimingute tulemuste kokkuvõte;
- d) erakorraliste hindamiste tulemuste kokkuvõte, sealhulgas erakorraliste hindamiste algatamise põhjused;
- e) kõik tõendaja kohta esitatud kaebused alates viimasest tegevusaruandest ja riikliku akrediteerimisasutuse võetud meetmed;
- f) üksikasjad meetmete kohta, mille riiklik akrediteerimisasutus on võtnud vastusena pädeva asutuse jagatud teabele, välja arvatud juhul, kui riiklik akrediteerimisasutus on käsitletud teavet kaebusena artikli 62 tähenduses.

*Artikkel 72***Haldusmeetmetega seotud teabevahetus**

Kui riiklik akrediteerimisasutus on kehtestanud tõendaja suhtes artikli 54 kohased haldusmeetmed või kui akrediteeringu peatamine on katkestatud või edasikaebust käsitleva otsusega on tühistatud riikliku akrediteerimisasutuse otsus artiklis 54 osutatud haldusmeetmete kehtestamise kohta, teavitab riiklik akrediteerimisasutus viivitamata järgmisi osalisi:

- a) pädev asutus liikmesriigis, kus tõendaja on akrediteeritud;
- b) pädev asutus ja riiklik akrediteerimisasutus igas liikmesriigis, kus tõendaja tõendamisi teostab.

*Artikkel 73***Pädeva asutuse teabevahetus**

1. Selle liikmesriigi pädev asutus, kus tõendaja tõendamist teostab, edastab igal aastal tõendaja akrediteerinud riiklikule akrediteerimisasutusele vähemalt järgmise teabe:

- a) käitaja ja õhusõiduki käitaja aruande ja tõendamisaruannete kontrollimise asjakohased tulemused, eelkõige kui on avastatud käesoleva määruse nõuete rikkumine kõnealuse tõendaja poolt;
- b) käitaja või õhusõiduki käitaja inspekteerimise tulemused, kui need tulemused on asjakohased riikliku akrediteerimisasutuse jaoks seoses tõendaja akrediteerimise ja järelevalvega või kui need tulemused sisaldavad teavet selle kohta, et kõnealune tõendaja on rikkunud käesoleva määruse nõudeid;
- c) kõnealuse tõendaja tõendamise sisedokumentide hindamise tulemused, kui pädev asutus on tõendamise sisedokumente artikli 26 lõike 3 kohaselt hinnanud;
- d) kaebused, mis pädev asutus on saanud kõnealuse tõendaja kohta.

2. Kui lõikes 1 osutatud teave annab tõendusmaterjali selle kohta, et pädev asutus on avastanud käesoleva määruse nõuete rikkumise tõendaja poolt, käsitleb riiklik akrediteerimisasutus seda teavet pädeva asutuse kaebusena kõnealuse tõendaja kohta artikli 62 tähenduses.

Riiklik akrediteerimisasutus võtab asjakohased meetmed selle teabe käsitlemiseks ja vastab pädevale asutusele mõistliku ajavahemiku jooksul, kuid mitte hiljem kui kolm kuud pärast teabe saamist. Riiklik akrediteerimisasutus teatab oma vastuses pädevale asutusele oma võetud meetmetest ja vajaduse korral tõendaja suhtes kehtestatud haldusmeetmetest.

*Artikkel 74***Järelevalvega seotud teabevahetus**

1. Kui selle liikmesriigi riiklikult akrediteerimisasutuselt, kus tõendaja tõendamist teostab, on artikli 50 lõike 5 kohaselt palutud teostada järelevalvetoimingud, esitab kõnealune riiklik akrediteerimisasutus leidude kohta aruande sellele riiklikule akrediteerimisasutusele, kes on tõendaja akrediteerinud, välja arvatud juhul, kui mõlemad riiklikud akrediteerimisasutused on omavahel teisiti kokku leppinud.

2. Tõendaja akrediteerinud riiklik akrediteerimisasutus võtab lõikes 1 osutatud leidsid arvesse, kui ta hindab tõendaja vastavust käesolevas määruses kehtestatud nõuetele.

3. Kui lõikes 1 osutatud leiud tõendavad, et kõnealune tõendaja ei vasta käesoleva määruse nõuetele, võtab kõnealuse tõendaja akrediteerinud riiklik akrediteerimisasutus käesoleva määruse kohaselt asjakohaseid meetmeid ja teatab järelevalvetoiminguid teostanud riiklikule akrediteerimisasutusele järgmist:

- a) tõendaja akrediteerinud riikliku akrediteerimisasutuse võetud meetmed;
- b) vajaduse korral teave selle kohta, mida tõendaja on seoses leidudega ette võtnud;
- c) vajaduse korral teave selle kohta, millised haldusmeetmed on tõendaja suhtes kehtestatud.

*Artikkel 75***Teabevahetus tõendaja asukohaliikmesriigiga**

Kui tõendajale on akrediteeringu andnud muu kui tõendaja asukohaliikmesriigi riiklik akrediteerimisasutus, edastatakse artiklis 71 osutatud akrediteerimisalane tööprogramm ja tegevusaruanne ning artiklis 72 osutatud teave ka tõendaja asukohaliikmesriigi pädevale asutusele.

*Artikkel 76***Akrediteeritud tõendajate andmebaasid**

1. Riiklikud akrediteerimisasutused või vajaduse korral artikli 55 lõikes 2 osutatud riiklikud asutused loovad andmebaasi ja haldavad seda ning võimaldavad sellele juurdepääsu muudele riiklikel akrediteerimisasutustele, riiklikele asutustele, tõendajatele, käitajatele, õhusõiduki käitajatele ja pädevatele asutustele.

Määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 14 kohaselt tunnustatud asutus lihtsustab ja ühtlustab juurdepääsu andmebaasidele, et võimaldada tulemuslikku ja kulutõhusat teabevahetust akrediteerimisasutuste, riiklike asutuste, tõendajate, käitajate, õhusõiduki käitajate ja pädevate asutuste vahel, ning ta võib ühendada need andmebaasid ühte kesksesse andmebaasi.

2. Lõikes 1 osutatud andmebaas sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) kõigi riikliku akrediteerimisasutuse akrediteeritud tõendajate nimed ja aadressid;
- b) liikmesriigid, kus tõendaja tõendamist teostab;
- c) iga tõendaja akrediteerimisulatus;
- d) kuupäev, mil akrediteering anti, ja selle kehtivuse lõppkuupäev;
- e) mis tahes teave tõendajale määratud haldusmeetmete kohta.

Teave on üldsusele kättesaadav.

*Artikkel 77***Tõendajate teated**

1. Selleks et riiklik akrediteerimisasutus saaks koostada artiklis 71 osutatud akrediteerimise tööprogrammi ja tegevusaruande, saadab tõendaja iga aasta 15. novembriks sellele riiklikule akrediteerimisasutusele, kes on kõnealuse tõendaja akrediteerinud, järgmise teabe:

- a) selliste tõendamiste kavandatud aeg ja koht, mida tõendajal on kavas teostada;
- b) nende käitajate või õhusõiduki käitajate aadressid ja kontaktandmed, kelle heite- või tonnkilomeetriaruannet, võrdlusandmete aruannet või uue osaleja andmete aruannet hakatakse tõendama;
- c) tõendamisrühma liikmete nimed ja akrediteerimisulatus, mille alla käitaja või õhusõiduki käitaja tegevus kuulub.

2. Kui lõikes 1 osutatud teave muutub, teatab tõendaja nendest muudatustest akrediteerimisasutusele kõnealuse riikliku akrediteerimisasutusega kokkulepitud ajavahemiku jooksul.

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED*Artikkel 78***Määruse (EL) nr 600/2012 kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted**

1. Määrus (EL) nr 600/2012 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2019 või käesoleva määruse jõustumise kuupäevast, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja loetakse vastavalt IV lisa vastavustabelile.

2. Enne 1. jaanuari 2019 tekkivate heitkoguste ning vajaduse korral tegevusandmete tõendamisel kohaldatakse jätkuvalt määruse (EL) nr 600/2012 sätteid.

*Artikkel 79***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2019 või käesoleva määruse jõustumise kuupäevast, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 19. detsember 2018

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

I LISA

Tõendajate akrediteerimisulatus

Tõendajate akrediteerimisulatus märgitakse akrediteerimistunnistusele, kasutades järgmisi direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevusalade rühmi ning muid direktiivi 2003/87/EÜ artiklites 10a ja 24 nimetatud tegevusalasid. Samaväärselt kohaldatakse kõnealuseid sätteid riikliku asutuse poolt käesoleva määruse artikli 55 lõike 2 kohaselt sertifitseeritud tõendajate suhtes.

Tegevusalade rühma nr	Akrediteerimisulatus
1a	Kütuste põletamine kütistes, kus kasutatakse ainult rakendusmääruses (EL) 2018/2066 määratletud kaubanduslikke standardkütuseid või kui maagaasi kasutatakse A- või B-kategooria kütistes.
1b	Kütuste põletamine kütistes, ilma piiranguteta
2	Mineraalõli rafineerimine
3	— Koksi tootmine — Metallimaakide (sh sulfiidimaagid) särdamine või paagutamine, sh granuleerimine — Malmi või terase tootmine (esmane või teisene sulatamine), sealhulgas pidevvalu
4	— Raudmetallide (sealhulgas ferrosulamid) tootmine või töötlemine — Alumiiniumi teisene tootmine — Värviliste metallide tootmine või töötlemine, sealhulgas sulamite tootmine
5	Alumiiniumi esmane tootmine (CO ₂ - ja PFC-heide)
6	— Tsemendiklinkri tootmine — Lubja tootmine või dolomiidi või magnesiidi kaltsineerimine — Klaasi, sealhulgas klaaskiu tootmine — Keraamiliste toodete valmistamine põletamise teel — Mineraalvilla tootmine isoleerimismaterjalina — Kipsi kuivatamine või kaltsineerimine või kipsplaatide ja muude kipsisoodete tootmine
7	— Paberimassi tootmine puidust või muust kiulisest materjalist — Paberi või papi tootmine
8	— Tahma tootmine — Ammoniaagi tootmine — Pakendamata orgaaniliste kemikaalide tootmine krakkimise, reformingu, osalise või täieliku oksüdeerimise või samalaadsete protsesside abil — Vesiniku (H ₂) ja sünteesgaasi tootmine reformingu või osalise oksüdeerimise teel — Naatriumkarbonaadi (Na ₂ CO ₃) ja naatriumvesinikkarbonaadi (NaHCO ₃) tootmine
9	— Lämmastikhappe tootmine (CO ₂ - ja N ₂ O-heide) — Adipiinhappe tootmine (CO ₂ - ja N ₂ O-heide) — Glüoksaali ja glüoksuülhappe tootmine (CO ₂ - ja N ₂ O-heide)
10	— Kasvuhoonegaaside kogumine direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmatud kütistest, et neid transportida ja maapöues säilitada direktiivi 2009/31/EÜ kohaselt lubatud säilitamiskohas — Kasvuhoonegaaside transportimine torujuhtmete kaudu, et neid maapöues säilitada direktiivi 2009/31/EÜ kohaselt lubatud säilitamiskohas

Tegevusalade rühma nr	Akrediteerimisulatus
11	Kasvuhoonegaaside maapõues säilitamine direktiivi 2009/31/EÜ kohaselt lubatud säilitamiskohas
12	Lennundus (heite- ja tonnkilomeetriandmed)
98	Muud direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 10a vastavad tegevusalad
99	Muud tegevusalad, mille liikmesriik on direktiivi 2003/87/EÜ artikli 24 kohaselt lisanud ning mis esitatakse üksikasjalikult akrediteerimistunnistusel

II LISA

Tõendajatele esitatavad nõuded

Seoses tõendajatele esitatavate nõuetega kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 kohast harmoneeritud standardit, millega kehtestatakse kasvuhoonegaaside valideerimise ja tõendamise asutustele nõuded, millest tuleb lähtuda akrediteerimisel või muud liiki tunnustamisel. Lisaks kohaldatakse järgmisi artikli 41 lõikes 1 osutatud menetlusi, protsesse ja korda:

- a) käitaja või õhusõiduki käitaja ja muude asjakohaste osaliste vaheline teabevahetus ja selle põhimõtted;
- b) saadud teabe konfidentsiaalsuse tagamise asjakohane kord;
- c) edasikaebuste menetlemise kord;
- d) kaebuste menetlemise kord (sh näidisajakava);
- e) läbivaadatud tõendamisaruaande väljaandmise kord, kui viga tõendamisaruaandes või käitaja või õhusõiduki käitaja aruaandes avastatakse pärast seda, kui tõendaja on tõendamisaruaande esitanud käitajale või õhusõiduki käitajale edasiseks esitamiseks pädevale asutusele;
- f) muudelt organisatsioonidelt tõendamistoimingute tellimise menetlus või protsess.

---

*III LISA***Akrediteerimisprotsessi miinimumnõuded ja akrediteerimisasutustele esitatavad nõuded**

Seoses akrediteerimise miinimumnõuete ja akrediteerimisasutusele esitatavate nõuetega kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 kohast harmoneeritud standardit, milles käsitletakse vastavushindamisasutusi akrediteerivatele akrediteerimisasutustele esitatavaid üldnõudeid.

IV LISA

Vastavustabel

Komisjoni määrus (EL) nr 600/2012	Käesolev määrus
Artiklid 1–31	Artiklid 1–31
—	Artikkel 32
Artiklid 32–78	Artiklid 33–79
I–III lisa	I–III lisa
—	IV lisa